درسعادت غلطه‌ده (آرەولك) غزته‌سی اداره‌خانه‌سی
ՊՈԼԻՍ, Ղալաթիա, Նորատունկեան խան

Les annonces sont reçues à la Direction du Journal "AREVELK„ Galata, CONSTANTINOPLE.

Նամակ կամ որ եւ է գրութիւն պէտք է ուղղել ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

20 ՓԱՐԱ

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
Պոլսոյ եւ գաւառներու համար տարեկան. 140 Ղրշ.
» » վեցամսեայ. 70 »
» » եռամսեայ. 40 »
Օտար երկիրներու համար տարեկան. 40 Ֆրն.
» » վեցամսեայ. 20 »
Դրամի փոխարէն փոստայի փուլ կ'ընդունուի, 115 դրուշի փուլը 100 դրուշի հաշուով:
Տեղական բաժանորդներ ծախքը բաժանորդներուն կը վերաբերի:
Յանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի խմբագրատուն:

20 ՓԱՐԱ

ՆԱՄԱԿ ԵՐՈՒՍԱՂԷՄԷՆ

(Թղթակցութիւն «Արեւելք»ի)

Հանգուցեալ Աստուածատուր եպիսկոպոս. Հինգշաբթի օրուան եկեղեցին. տօնը — Բազմաթիւ եւրոպացի զբօսաշրջիկներ — Ողորմաբաշխութիւն:

ԵՐՈՒՍԱՂԷՄ, 18 Փետր. 1900

Եկեղեցական վայելուչ արարողութիւններով աւարտեցաւ Ս. Փրկչի վանապատկան Գերեզմանատան մէջ հանգուցեալ Աստուածատուր Սրբազանի եօթնօրեան:

Սրբազանը, ինչպէս գրած էինք, իբրեւ բաւականին ուսեալ մարդ՝ մանաւանդ թէ պատմագէտ, ունէր իրեն յատուկ գրատուն մը ուր կային կարեւոր հատորներ բաւական թուով որոնք վանքին թանգարանը պիտի հարստացնեն. իր ձեռագիրներուն մէջ եթէ կան օգտակար բաներ, անշուշտ վանական վարչութիւնը ի լոյս պիտի հանէ զանոնք. և որովհետեւ հանգուցեալը շա՛տ տեղեակ էր Ս. Յակոբեանց վանուց անցեալին, յուսալի է մեզ թէ իր ձեռագիրներուն մէջ պիտի գտնուին այդ կարգի գրուածներ՝ որ խնամով պիտի պահուին և, ի հարկին, տպագրուին իսկ:

Հանգուցեալը իր հիւանդութեան մէջ ի՛նք յօրինած է իր տապանագիրը, որ ձեռքերնիս անցնելով, իբրեւ նմոյշ մը իր բանաստեղծական կարողութեանը, կը ներկայացնենք Արեւելքի ընթերցողներուն.

Քաղաքըն Խարբերդ և Կարսիկ(*) աւան
Եղեն խանձարուր իմոյ մանկութեան,
Սեբաստի տենչանքն և խանդն հոգեկան
Զարթոյց ի հոգիս սէր անզուգական՝

Լինել պաշտօնեայ Ուխտին Սաղիմեան,
Անթերի լինել գգործ պաշտաման,
Քարոզ և յորդոր Բանին Տէրունեան.
Կենսատու շնորհաց և ճշմարտութեան:

Վեհավ յերկրին Զրոյց Պատմութեան (**)
Կացցէ՛ միշտ յաւերժ արժան յաւիտեան,
Սէր անուն Յիսուս սիրոյ գալստեան
Զարթուսցէ և զիս վերջին փողոյ ձայն:

Տ. Աստուածատուր Սրբազան կը թողու տարեկան 100-120 ոսկի հասութաւոր եկամուտ բերող կալուած և մէկ քանի հարիւր ոսկի հնչուն դրամ, իբրեւ արդիւնք իր յիսնամեայ միաբանական շրջաններուն մէջ վարած զանազան պաշտօններուն:

—Հինգշաբթի օրը (փետր. 17), ինչպէս գիտէք, մեր Եկեղեցւոյ յատուկ գլխաւոր տօներէն մէկն է որ ամէն տարի հանդիսաւորութեամբ կը կատարուի Ս. Յակոբայ մեծաշուք Տաճարին մէջ:

Ինչպէս Ս. Ստեփաննոսի տօնը յատուկ է Սարկաւագներու, նոյնպէս և վերոյիշեալ հինգշաբթիի տօնը, հին ատեններէ ի վեր, յատկացեալ է հոս ժառանգաւորաց և քաղաքի հայ մանկտւոյն: Անոնք են միայն, բաց ի եկեղեցականներու յատուկ պաշտօններէ, եկեղեցւոյ բոլոր հանդիսադիրները և երգեցողները. իսկ պատարագիչը՝ դպրոցի տեսուչ վարդապետն է որ եպիսկոպոսավայել շքով (առանց Զաթալ-Թագի [illegible]) կը կատարէ Ս. Խորհուրդը: Ըստ մեզ, իբրեւ դպրոցական տօն, լաւագոյն էր որ այս հանդէսը, ասկէ ետքը, թողուէր Ս. Թարգմանչաց Տօնին:

Դժբաղդաբար Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրը քիչ մը տկարութիւն ունենալով, չկրցաւ նոյն օրը եկեղեցի իջնել և հանդիսապետութիւնը, մանաւանդ քարոզը, մնաց իր փոխանորդ Տ. Ներսէս եպիսկոպոսի, և ուխտաւորական խումբը զրկուեցաւ Ն. Ամենապատուութեան հոգեշահ խրատներէն և ազդու քարոզութենէն:

Տ. Սահակ եպիսկոպոսի բացակայութիւնն ալ զգալի եղած է: Տա՛ր Երկինք որ մօտ ժամանակի մէջ ի գլուխ հանէր իրեն յանձնուած պաշտօնը, ու վերադառնար հո՛ս, իր յատուկ պաշտօնին գլուխը:

—Այս տարի կարծես ուխտաւորներէ աւելի եւրոպացի զբօսաշրջիկներն են որ Երուսաղէմը կը ճոխացնեն:

Մեծ մասամբ Ամերիկացիներ, Անգլիացիներ ու Գերմանացիներ հարիւրներով կը վխտան փողոցներուն մէջ ու չորս հինգ օրուան ժամանակամիջոցին բոլոր Երուսաղէմի շրջակաները, սրբավայրերը ու Ս. երկրի գլխաւոր ու նշանակալից տեղերը այցելելով կը մեկնին, ու իրենց կը յաջորդեն միեւնոյն քանակութեամբ ուրիշներ: Այս պարագային մէջ բաւական դրամ կը մտնէ Երուսաղէմ և լուսանկարիչներուն հետ վաճառական դասակարգն է որ կը շահի: Ուխտաւորներու թիւը դեռ շա՛տ նուազ է, յուսալի է որ Մեծ Պահքի մէջ պիտի սկսին գալ:

—Ս. Վանուցս բարի սովորութիւններէն մէկն է ամէն տարի, այս Բարեկենդանի միջոցներուն, տեղացի հայ աղքատ ընտանիքներու ողորմութիւն բաշխել:

Նոյն սովորութեան համեմատ այս անգամ ալ 20 ոսկիի չափ գումար մը բաժնուեցաւ նոյն նպատակաւ: Աւելորդ չէ՛ կարծեմ ըսել որ Ս. Յակոբայ վանքը թէ՛ այս առթիւ և թէ՛ զանազան առիթներով տարեկան երկու հարիւր ոսկիէ աւելի գումար մը կը նուիրէ ողորմաբաշխութեան գործին, և եթէ օտար որբանոցները չարունակեն իրենց անխիղճ վարմունքը նկատմամբ հայ որբուկներու, և որբասիրութեան ձրի պարծենկոտութեամբը միայն բաւականանան՝ Ս. Յակոբեանց վանական Տնօրէն Խորհուրդը լա՛ւ պիտի ընէ եթէ յիշեալ ողորմելի որբուկներուն վիճակը ինչ որ է, նոյնութեամբ ի պաշտօնէ ներկայացնելով Ազգ. Պատրիարքարանի, պահանջէ միջոցն ու դարմանը անոնց բարւոքման մասին. և ասի, ո՛չ իբրեւ Մենաստան մը լերան մէկ անկիւնը քաշուած, այլ Երուսաղէմի պէս քաղաքամայր կոչուած կեդրոնի մը մէջ բազմադիմի ծախքերով, տուրքերով ու պարտքերով բեռնաւորուած մեծագոյն հաստատութիւն մը. իբր ինքնուրոյն վարչութիւն մը յայտնէ միանգամ ընդ միշտ Ազգ. Կեդր. Վարչութեան իր ունեցած տեղական դիրքն ու հանգամանքը, փոխանակ լրագրական էջերու մէջ ամբաստանուելու և չափուելու Կեսարիոյ վանքին հետ՝ որ ապաքէն որբեր խնամելէ զատ ուրիշ բան մը չէ կարող ընել և մենաստան մըն է լոկ բառին բովանդակ նշանակութեամբը:

Վ. ՔՈՑԵՐ

(*) Քէսիրիկ գիւղը:
(**) Երուսաղէմի ընդարձակ պատմութիւնը զոր ինք յօրինած է:

ՃԱՄԲՈՒ ՆՕԹԵՐ

Դ.

ԻԶՄԻՐԻ ՇՈՒՐՋԸ

6 Փետր. Կիրակի.

Գ. Շահինեան, որ երկու օրէ ի վեր Իզմիր հասած էր, ինծի կ'ընկերանայ: Միասին կ'երթանք աղօթելու Ս. Ստեփաննոս եկեղեցին, որ ճարտարապետական ճոխութեան հրաշալիք մըն է: Քիչ վերջը բարեկամներէ շրջապատուած կ'ուղղուինք դէպի կայարան, կէս օրին մօտ մեկնելու դէպի Մանիսա: Շոգեկառքին դանդաղ յառաջընթացը մեզի կ'անցընէ հետզհետէ ճախնուտ ափերէ, որոնց հանդիպակաց կողմը՝ լերան ծունկերուն վրայ՝ ցիրուցան կ'անկուին վիլլայաձեւ խրճիկներ. Իզմիր մեր ետին կը մնայ իր կա՛ր՝ մէկ կողմէն մինչեւ Քօքար Եալի, և միւս կողմէն մինչեւ Գորտէլիօ, զոր կը հովանաւորէ Բագոս լեռը, իր Քատիֆէ գալէսիով:

Հին Իզմիրէն քիչ անդին Գորտէլիօ կը ժպտի մեր երեսին, իր մաքուր ու կոկիկ տուներով, փողոցներովը, և հանգոյներովը իր գեղեցիկ պարտէզներուն, ուր լեմոնն ու նարինջենին ա՛յնքան առատ, պտղալից, բուրումնաւէտ՝ իրենց մէջ կ'անթեղեն՝ հոս ու հոն՝ վայրահակ արմաւենիները: Իր պարտէզները խնամքով շինուած պսակներու կը նմանին, համակ դալար ու կանանչ, ուր ձմեռն հեստող վարդերը՝ կուսական շրթներու պէս կարմիր իրենց թերթերը կը բանան:

Մէնէմէն կը հասնինք:

Երկաթուղիի երթեւեկը աժնած է այսօր՝ մասնաւոր ափիզոյով մը՝ Մէնէմէնի ուխտաւորներուն համար: Ուխտաւորուհիներու այլանդակ ցուցադրութիւնը կը վէտայ կայարանին հանդէպ, համակ շարժնութիւն երկաթուղիին երկայնքը, տուն դարձողներու խուճապով: Ս. Սարգիս իր յիշատակին շուրջ խռնած էր մարդերու այդ հօտանքը, որոնք գոյած հոգիի ցաւերով հասունցած, խնդրուածքներու, երջանկութիւններու, լքման մռացումներու անդիմադրելի մարմաջէն մղուած, եկած էին իրենց խունկին ու մոմին խառնել հառաչանքներու մրմունջը: Թեւագիրկ զոյգեր՝ զուարթ ու արփէլի տօնական ուխտագնացութեան, խոստումներու և երդումներու հանգոյցը պնդած, մանուշակի պզտիկ փունջերով զարդարած էին իրենց կուրծքերը, հպարտութեամբ վճարուած միքայլիկի մը փոխարէն:

Մեր շոգեկառքը յամրօրէն կը սուրայ Մանիսայի լայն ու երկար հովտին մէջ: Հերմոս գետը՝ տեղացող անձրեւէն տղղմոտած՝ լայն խուճապ մը կը ձեւացնէր դաշտերուն ծոցը, յիմար ընթացքը սաղապաձեւելով օձապտոյտ: Հոս հոն լճացած ջուրեր գետին մոլորումները կը մատնանշեն: Իսկ վերը խճողուած քաղքին սնարը՝ ամպերու հետ կը հիւսուին Սիպիլ լերան ժեռոտ ճերմակները, թողլով որ իր գեղեցիկ կողերէն վայրահակ թփաստաններ փունջ փունջ հովանաւորեն Մանիսայի վերի թաղը: Կայարանը զուարթ բազմութիւն մը կը դիմաւորէ զմեզ, ամենքն ալ համակ եռանդով ու խանդով լեցուն: Հետզհետէ թաւալող բազմութիւնը կը խմբուայ. ու մենք՝ ընկճուած այդ շրջապատէն, շէկնոտ բարեւներ կը նետենք անոնց, վերելակելով ցից փողոցները: Շահինեան, իր տնական ու ընկերական entourage-ով, կարօտէն յոգնած սրտի մը պաշտումը կը դնէ իր ընդունելութիւններուն ծոցը, ու անկուշտ ազապատանքով կը շրջանակէ, իր հարցումներուն, քննութիւններուն ու նայուածքին մէջ ծրարելով զիս: Իրիկուան անօրինակ հետաքրքրութիւն մը եկեղեցին խռնած էր բազմութիւնով: Յառաջացող գիշերը միայն մեզի կը ստիպէ առանձնանալու:

7 փետր. Երկուշաբթի

Կէս օրին մօտ գիւղական հարսնիքի մը պսակադրութեան ներկայ գտնուելէ վերջ, կը բաժնուինք վերի թաղէն. խոլոր պտոյտով մը շրջանը կ'ընենք Թէքքէի պուրակագեղ դալարիքին, մթնոլորտական ծիծաղուտ գունագեղութեան մէջէն դիտելով համայնապատկերը արգաւանդ դաշտերուն, որոնք շրջակայքի սնունդը կը հասունցնեն: Ծառերը բուրումնաւէտած են կարմիր կանանչ ծաղիկներով: Կը մագլցինք Շուկան, Պէջէսթէնը, Պիթ Փազարը, ոսկերիչներու թաղը, և այլն: Բանիմաց ու զգայուն երիտասարդութիւնը կը թողու պահ մը իր հացճեմ գործերը, տաքցնելու համակրանքով զմեզ գիտելու համար: Կ'ուղղուինք դէպի մանչերու դպրոցը. վերի թաղի պզտոտ անցքերէն իջնող բազմութիւնը, որ Շուկայէն դէպի ժամուն պատերը կը խուժէր իրիկնադէմին. համակրանքը՝ լուռ սիրով մը օծուած՝ կը զեղուր կենսաբորբ ըրերերէ:

Խուսափուկ երջանկութիւնն էր մեր վայելածը այդ կոհակող մարդերուն, այդ մեծերու և պզտիկներու խառնուրդին մէջ: Դժբաղդներուն կարեկցելու բաղձանքը կը թեւածէր եկեղեցւոյ խորանէն մինչեւ ժողովուրդին սիրտը: Արաբկիրի որբանոցին մէջ երկու որբ պահելու գաղափարը կը նուիրականանայ նուիրատուներուն քսակներէն ալ դուրս, ճի՛շդ ա՛յն պահուն, երբ մեր բաժանման ողջոյնը կու տայինք:

Գիշերը շոգեկառքը մեզ նորէն կը փոխադրէ դէպի Իզմիր: Ե՛ւ Գորտէլիոյի մօտերը հասանք, Իզմիր մութին մէջ գալարուած դիրք մը ունէր, մկրատուած պայծառ երկինքի մը շողերուն փողփողենէ ցոլքերով, որոնք քարափին վրայ լապտերներէն ձեւացող լուսեղէն շղթան կ'ամբողջացնէին, գունագեղ ու ցրքուն խրախճանութիւնով:

Իսկէնտէրուն ՄՈՒՇԵՂ ՎԱՐԻ.

ՀԱՅ ԱՐՈՒԵՍՏԱԳԷՏԻ ՄԸ ՅԱՋՈՂՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

ՍԵՓՈՆ ՊԷԶԻՐՃԵԱՆ

ՓԱՐԻԶ, 6 մարս 1900

Պոլսոյ մէջ այնչա՛փ արժանի համբաւ վայելող հայ արուեստագէտը՝ Սեփոն Պէզիրճեան, վերջին մէկ քանի տարիներէն ի վեր կրկին Եւրոպա քաշուած է, դարմանելու համար սրտի հիւանդութիւն մը՝ որ զինքը կը չարչարէ: Իբր արուեստագէտ՝ Պէզիրճեանի գովեստը ընել աւելորդ է ինքնին: Ո՛ւր որ գացած է, միշտ կոչուած է գնահատել տալ ինքզինքը, և իր նուրբ ու ճաշակաւոր նկարներն ու գծագրութիւնները մեծ յաջողութիւն գտած են ամէն տեղ. այսօր, անգլիական մամուլը առանց գովեստի չի՛ յիշատակեր Պէզիրճեան անունը, և Մեծն Բրիտանիոյ ամէնէ՛ն վաճառաշահ կեդրոններուն մէջ հաստատուած գործարանատէրեր՝ իրենց գծագրութիւնները պատրաստել տալու համար Պէզիրճեանը կը փնտռեն:

Պէզիրճեան բաւական տարիքը առած է թէեւ և այսօր կրնայ ծերունի մը նկատուիլ, բայց նոյն իսկ հակառակ զինքը տառապեցնող տաժանելի հիւանդութեան, չարունակ կ'աշխատի: Պզտիկուց սկսեալ միշտ սէր մը ունեցած է Արուեստին համար՝ որուն նուիրուած է ամբողջովին: Այդ սէրը ներշնչած է նաեւ իր բոլոր զաւակներուն՝ որոնք բաց իրենց ստացած լաւ դաստիարակութենէն, անխոնջ մէյմէկ արուեստասէրներ են: Միեւնոյն սէրը ներշնչած է նաեւ ուրիշ շատերու զաւակներուն ալ, գրեթէ մոլեռանդի մը պէս բացատրելով այն անսպառ հոգեկան հաճոյքն ու սրտի գոհունակութիւնը՝ զոր մարդ կը զգայ Արուեստը, գեղեցկութիւնը սիրելով: Այդ գեղեցկութիւնը Պէզիրճեան կ'ուզէ միշտ աչքին առջեւ ունենալ, շրջապատուած ըլլալ անկէ, ու նայուածքովը մի՛ միայն զայն գրկել, և սո՛վ պաշտելու: Իր արուեստանոցը հրապուրիչ, գեղեցիկ և աչքառու պերճութեանց կատարեալ ցուցահանդէս մըն է, յարդարուած արաբական ոճով և զմայլելի սարքուածքով մը որ շա՛տ սիրուն գաղափար մը կու տայ հոն աշխատող արուեստագէտին վրայ:

Փարիզի վերջին Սալոններուն Պէզիրճեան քանի մը նկարներ ղրկած էր՝ որոնք մեծ ընդունելութիւն գտան ու շա՛տ ալ գնահատուեցան: Օրաթերթերը՝ ամէնքն ալ ներբողեցին Հայ արուեստագէտը՝ որ այդ առթիւ ընդունեց Գեղարուեստական Ակադեմիին նախկին տնօրէն Գ. Ժէռօմի, Գ. Բիլի և ուրիշ բազմաթիւ արուեստի քննադատներու և արուեստասէրներու համակրական շնորհաւորութիւնները:

Պէզիրճեանի փառապսակը պիտի ըլլայ անշուշտ այն Ալպոմը զոր այս օրերս մըտադիր է կազմելու և որ պիտի պարունակէ իր գեղարուեստական արտադրութեանց մէկ մասը: Ցուցնելու համար թէ ծերունի արուեստագէտը որչա՛փ գնահատուած է Եւրոպայի մէջ, կը բաւականանամ յայտնելով սա պարագան՝ թէ այդ Ալպոմին հրատարակութիւնը՝ իր շնորհալի հովանաւորութեան տակ առած է Շլէզվիկ-Հօլշթայնի Քրիսթիան իշխանուհին (*):

Այդ Ալպոմին համար, —որ Վիքթորիա Թագուհիին Յոբելեանին յիշատակ պիտի հրատարակուի, — հիմակուց իսկ կարելի է ըսել թէ անգին ընդունելութեան առարկայ պիտի դառնայ. պարագայ մը՝ որ մեզ ամէնքս ալ կ'ուրախացնէ:

Մ. ՓԱՓԱԶԵԱՆ

(*) Ս. ԽՄԲ. Մեզի ղրկուած է արդէն այդ Ալպոմին կողքին մէկ օրինակը՝ որուն վրայ հետեւեալը գրուած է. ALBERT, fine art Album —In commemoration of the Jubilee of Her Majesty Queen Victoria — Published under the august patronage of H. R. H. the Princess Christian, of Schleswig Holstein. Princess Helena of Great Britain and Ireland —SOPON BEZIRDJIAN. Artist & Designer.

ԳԱՒԱՌԱՅԻՆ ԱՆԿԻՒՆՆԵՐ

ԱՐՂԸՆԻ—ՄԱՏԷՆ

Տիարպէքիրի կուսակալութեան տակ, Միւթէսարրըֆութիւն մըն է Արղընի—Մատէն, որուն կեդրոնն է համանուն քաղաքը: Լեռներու մէջ կորսուած պզտիկ քաղաք մըն է աս, 1000 տուն բնակիչներով.—Թուրք, Յոյն և Հայ. Յոյները առեւտրական հրապարակի վրայ ալ կարեւոր դիրք մը գրաւած են, և ուրոյն թաղ մը ունին բլուրի մը կողին վրայ, աղուոր դիրքով ու ճաշակաւոր շէնքերով: Քաղաքին նորաշէն ու գեղեցիկ շէնքերէն են կառավարական պաշտօնատունը, մզկիթները և մէկ երկու բաղնիքներ: Մատէնի օդը, տեղին լեռնոտ դիրքին հակառակ, վատառողջ է, ջուրն ալ անբաւական և անախորժ: Ամրան սաստիկ տաքին մանաւանդ, հիւանդութիւնները անպակաս են հոս: Բարեխնամ կառավարութիւնը, սակայն, այս կէտն ալ իր մասնաւոր հոգածութեան առարկայ ընելով, Մատէն ղրկած է բժիշկ մը, Տօքթ. Յարութիւն Թուրիկեան որ իր հմտութեան կը միացնէ համակրելի և ազնիւ բնաւորութիւն մըն ալ: Տքթ. Թուրիկեան սիրահար է նաեւ բանասիրական աշխատութիւններու. տարիներ առաջ, Արեւելքի մէջ շահեկան յօդուածներ հրատարակած է իր ծննդավայրին, Բզիրի նկատմամբ: Մեր գաւառային բժիշկներուն համար՝ հազուագէպ ու նշանակելի պարագայ մըն է աս:

Արղընի-Մատէնի մէջ, 150 տուն կը կազմեն Հայերը, որոնք կը զբաղին խանութպանութեամբ և հասարակ արհեստներով, դեռ նահապետական վիճակի մէջ, ինչպէս Փոքր-Ասիոյ շատ մը տեղերն ալ: Տեղւս եկեղեցին շատ անշուք վիճակ մը ունի, իսկ դպրոցը բոլորովին ապարդիւն իր արդի կացութեան մէջ: Աշակերտներուն թիւը հազիւ 60 ի կը հասնի. ասոնք խարխուլ ու փոշոտ առիքի մը տակ կծկըտած, վրայ կու տան մաղըշուկ առողջութիւններն ալ, անգին ժամանակնին ալ: Դպրոցին երկու դասատուները, մէկ կողմէն անյարմար ու անբաւական դասագիրքերու սրամաշուքովը անճրկած, միւս կողմէ իրենց ապրուստը չգոհացնող փանաքի թոշակնին իսկ ամսէ ամիս գանձելու դըժուարութեան տակ կը ճնշուին: Ասոր պատճառը այն է որ տեղացին ուսման ու դպրոցի վրայ պէտք եղածէն բոլորովին տարբեր ըմբռնում ունի.—գրեթէ շատերը զաւակնին դպրոց կը ղրկեն մի՛ միայն իրենց երեսէն հեռացնելու համար: Ամբողջ 150 տուն բնակիչներուն մէջ՝ Պոլսական օրաթերթ մը կամ հանդէս մը դեռ մուտ գտած չէ:

Արղընի-Մատէն ալ, Ջնքուշի և ուրիշ քանի մը փոքր վիճակներու հետ՝ Բալուի առաջնորդութեան կցուած ըլլալով, տարին հազիւ մէկ երկու անգամ, հեռուէն հեռու, հովուական այցելութիւններ վայելելու բաղդը կ'ունենայ: Հոս փակագծի մէջ, ըսենք որ Արղընի, Ջնքուշ և յարակից վիճակներու հովուութիւնը Բալուի կցուած ըլլալը քիչ մը անբնական կ'երեւայ, քանի որ սոսկ Բալուն արդէն, իր գիւղերով, բաւական բազմապահանջ թեմ մը կը կազմէ և հետեւաբար, տեղին առաջնորդը ու-

—)(Թ)(—

ԿԱՐՍԻՑ—ՄՈՍԿՎԱՅ

ՃԱՆԱՊԱՐՀՈՐԴԱԿԱՆ ՏՊԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Շարժումը և կենդանութիւնը այդ ճանապարհներում աչքի ընկնում է. կառախմբի վագոնները անընդհատ լցվում և դատարկվում են ճանապարհորդներով գրեթէ բոլոր կայարաններում: Ամենանշանաւորը այդ քաղաքների մէջ Ռոստովն է, որ իր բարեկարգութեամբ, հարստութեամբ և վաճառականութեամբ կարող է մրցել մայրաքաղաքների հետ:

Ռոստովում են գտնվում Ռուսաստանի մի քանի ծխախոտի հսկայական գործարանները Կուշնարեվ, Ասմոլով, և այլն, որոնց կառավարութեան տուած տարեկան ակցիզը՝ տուրքը, հասնում է մի քանի միլիոնների:

Քաղաքում հրատարակուող ռուս թերթերից մէկը հրատարակւում է և խմբագրվում է մի Հայի ձեռքով, որը կարծեմ 20 տարից աւել վարում է այդ պաշտօնը.

Շատ հետաքրքիր է տեղական Հայերի կեանքը այդ քաղաքներում որ մի ժամանակ ունեցել են որոշ առանձնաշնորհումներ, Եկատերինայ կայսրուհուց ստացած, բայց ափսոս որ հնար չունիմ իջնելու և մի քանի օր մնալու այդ տեղերում:

* * *

Հեռանալով Դոնի ափերից, կառախումբը կամաց կամաց սկսում է մօտենալ երկրի ներքին նահանգներին: Ճանապարհորդների թիւը սկսում է այնուհետեւ հետզհետէ պակասել և տիրապետող լեզուն կառախմբի մէջ դառնում է բացառապէս ռուսականը: Հազիւ երբեմն պատահում են ճանապարհորդների մէջ Հրեաներ կամ Թաթարներ:

Երեւում է որ այդ նահանգները մի առանձին կուլտուրա չեն ներկայացնում. ժողովրդի մեծ մասը գիւղացիներ են, իսկ վաճառական դասակարգը նոյն սովորութիւններ և կարգերը ունի ինչ որ դրանք հին ժամանակ ունէին: Շարժում այնքան էլ չեն սիրում դրանք:

Երկաթուղու կանգառած կայարաններում, երբ դուք իջնում էք մի բան ուտելու, զարմանքով կը տեսնէք կայարանների մեծ մասում, բուֆետներում կանգնած Հայերին, որոնք երկաթուղու վարչութեան որոշ վարձատրութիւն տալով պահում են երկաթուղու կայարանները: Դրանք ըստ մեծի մասամբ, —եթէ ասեմ բացառապէս — Հին Նախիջեւանցի Հայեր են որոնք լայնատարած Ռուսաստանի ընդարձակ երկաթուղային ցանցի անհամար կայարաններում, երկուքով, երեքով ոչ մի ընդհանուր կապ, ոչ մի համերաշխութիւն կամ յարաբերութիւն չունենին միմեանց հետ:

Ապրում են առանձնացած, առանց որ եւ է կապ ունենալու իրենց երկրի, կամ ազգի հետ: Քահանան նրանց չի տեսնում: Ոչ եւ է տուն չունենին. վերջապէս ապրում են ոչ որպէս Հայ, և ոչ որպէս օտարազգի:

Տները Ռուսաստանի ներքին նահանգներում մեծ մասամբ փայտաշէն են: Գետնափոր տներ, որոնք այնքան սովորական են մանաւանդ հայաբնակ գիւղերում, չկան այս կողմերում: Ո՛րքան փոքր խըրճիթ լինի գիւղացու խրճիթը, որ ամբողջապէս շինուած է փայտից և ծածկուած յարդով, այնուամենայնիւ նա ունի պատուհաններ. և չորս կողմը ազատ տեղ: Տները չեն կպած իրար հետ մերոնց նման և ունին կանոնաւոր փողոցներ:

Զարմանալի միամիտ ժողովուրդ է ռուս մուժիկը: [illegible] հետ նա այնքան էլ գլուխ չունի: Խմելը սովորական է. խմում են նոյն իսկ կանայք: Կառավարութիւնը ամէն կերպ աշխատում է [illegible] այդ ժողովրդին, որ ամենեւին հեռատեսութիւն և զգուշութիւն չունի. բայց անհամար կաբակները(1), և դուքանները (2) քանդում են գիւղացու տունը և [illegible] նրա տնտեսութիւնը: Կինը նոյնն է ինչ որ ամուսինը: Եւ դուք կը տեսնէք տուներին կաբակները լիքը հարբեցող տղամարդկանց հետ և բազմաթիւ կանանց:

Ասում են շատ մեծ հետեւանքներ է ունեցել կառավարութեան ձեռք առած միջոցը. օղիի վաճառումը մենավաճառութիւն դարձնել և իր ձեռքը առնելը: Սկզբում փորձի համար սկսեցին մի քանի նահանգներում և այս առաջիկայ յուլիսին մոնոպոլիան մտցնվում է նաեւ մնացած նահանգներում: Փորձը երեւում է որ բարւոք հետեւանքներ է ունեցել:

Մասնաւոր դուքանները և կաբակները որ հասարակ գինետներ էին և ժողովուրդը միջոց ունէր ամէն րոպէ մտնել, նստել և խմել, վերջացնվում են բոլորովին: Դրանց տեղ սահմանափակ թուով բացվում են կառավարչական խանութներ, ուր օղին ծախվում է շիշերով փակած: Խմել խանութներում արգելուած է. Ցամարութեան համար շինուած են փոքրիկ շիշեր:

Այդ բոլորը ի հարկէ որոշ չափով կ'առնէ հարբեցողութեան առաջը մանաւանդ որ այն բանը որ գիւղացին իր գործիքները, իր տան կարասին երբեմն իր հագուստը գրաւ էր դնում [illegible] մօտ խմելու համար՝ այլ եւս չի՛ լինիլ:

Դրա հետ միաժամանակ ռուս առաջաւոր դասակարգը Բրոֆ. Լ. Տոլստոյի նախաձեռնութեամբ և աջակցութեամբ բաց է անում երկրի զանազան մասերում հնար եղածին չափ ժողովրդական թէյարաններ, ուր ցանկացողները կարող են թէյ խմել, փոխանակ կաբակներում օղի խմելու:

Ռուսաստանի գիւղացիք մերոնց դիմացկունութիւնը չունին: Մի փոքր անբերրիութիւնը, հացի թանկանալը առաջ է բերում կործանիչ հետեւանքներ. մինչդեռ մեր կողմերում պատահել են տարիներ որ հացի փութը 5 ռուբլի է բարձրացել (1881 թւ. Հրս Նախիջեւանի նահանգում) մի բան որ երբեք Ռուսաստանում չի կարող պատահել, և ոչ էլ այսուհետեւ մեզ մօտ, հաղորդակցութեան դիւրութեան պատճառով:

Չի կարելի մերոնց էլ գովել հեռատեսութեան և սովի օրուայ վրայ մտածելու մասին. սակայն անհամեմատ առաւելութիւն ունին մեր գիւղացիք ռուս մուժիկից: Երկաթուղու գնացքները Ռուսաստանում գնում են շատ դանդաղ ու ճանապարհ կտրում. չնայելով որ ճանապարհները անցնում են հարթ հաւասար դաշտավայրերի միջից: Ոչ մի թունել, ոչ մի լեռ. նոյն միօրինակ հարթավայրերն են, տեղ տեղ անտառներով, որոնց տեսնում էք պատուհանից ամէն օր Պետրովսկուց սկսած մինչեւ Մոսկվայ: Ձիւնը և սառնամանիքը բաւական դժուարութիւններ են պատճառում գնացքներին, որոնք այս ամիսներում միշտ յապաղումներով են տեղ հասնում:

Մոսկվայ ես եկել եմ մի քանի անգամ. բայց նրան ձմեռուան հագուստով այս անգամ էի միայն տեսնում:

Մոսկվան Ռուսաստանի այդ հին մայրաքաղաքը, որին «Մատուշկա Մոսկվա» (Մայր Մոսկվա) են անուանում Ռուսները, առաջին տեղն է բռնում Ռուսաստանում որպէս առեւտրական կենտրոն, և որպէս բուն ռուսական քաղաք:

1812ի հրդեհից յետոյ Մոսկուան աւերակների միջից նորէն ոտքի է կանգնել աւելի փառաւոր և աւելի շքեղ: Հսկայական շէնքեր, գեղեցիկ ճարտարապետութեամբ շինուած. հարուստ վաճառատներ, ընդարձակ տարածութեամբ ընկնում են Մոսկվայ գետի երկու ափերով որոնց մէջ հպարտութեամբ բարձրանում են քառասուն քառասունակ, ինչպէս Ռուսները են անուանում, եկեղեցիների ոսկեզօծ գմբեթները:

Սակայն չնայելով այդ սքանչելի շինութիւններին, քաղաքը չունի լայն եւ ընդարձակ փողոցներ. կանոնաւոր պլաններով:

Տները խառն ի խուռն են. բայց և այնպէս կան փառաւոր շինութիւններ որոնք մեծ մասամբ աղիւսաշէն են, ներկուած դրսից:

Մոսկվայի մասին ես կը գրեմ ուրիշ անգամ:

ԱԲԷԼ ԱՊՐԷՍԵԱՆՑ

ՎԵՐՋ

(1-2) Հասարակ գինետներ:

րիչ քանի մը վիճակներու ալ բազմաթիւ պէտքերուն գոհացում չի կրնար տալ միւենոյն ատեն։ Փափաքելի էր որ Ազգ. Կեդրոնական Վարչութիւնը քիչ մը աւելի ուշադրութիւն դարձնէր այս մոռցուած անկիւններուն։

Արղընի-Մատէն ունի պղինձի գործարան, որ բաւական բանուկ է և արդիւնաւոր. ասիկայ կը գտնուի քաղաքէն քառորդ ժամ հեռու, թումբի մը ստորոտը. հնոցին ահագին փքոցները կը շարժին ջուրով, որ բերուած է Խարբերդի ծովակէն։

Արղընի-Մատէնէն չորս ժամ հեռու է Արղնի, 600 տնուոր գիւղաքաղաք մը, շինուած է լերան մը կողերուն վրայ ամփիթատրոնի դիրքով։ Այս տեղէն սկսեալ, կը վերջանան մեծամեծ լեռներ ու ժայռեր, որոնց բարձունքներուն վրայ և ստորոտները, մօտ ու հեռու, կը նշմարուին Քիւրդերու գեղեր ու հիւղակներ, ու կը սկսի ընդարձակ դաշտ մը, մեծ մասով արգաւանդ, որ կը տարածուի մինչեւ Տիարպէքիր։ Արղընի հին քաղաք մըն է, ինչպէս յայտնի է տեղին դիրքէն ալ։ Հիմայ, սակայն, Արղընեցիք քիչ քիչ վար կ'իջնեն, դաշտին վրայ իրենց բնակութիւնը հաստատելու. և այսպէսով, արդէն քաղքին առջեւ, քան վայրկեան վարը, գիւղակ մը հաստատուած է, որ կը ճանչցուի Արղընի-Գեղ կամ Վարի-Արղընի անուններով։ Հոս կը գտնուին պանդոկներ ու խանութներ ալ։ Արղընիի մօտ, լերան ճիշդ գագաթը, ժայռերուն վրայ կանգնած է բարձրահայեաց Ս. Աստուածածնի վանքը, իր տիտղոսին արժանի դիրքով։ Այդ ամպածրար բարձրութենէն կ'երեւայ մինչեւ Գղիի Ս. Լոյս լեռը, նշանաւոր ուխտատեղի շրջակայ բնակչութեանց։ Բարձրահայեաց Ս. Աստուածածին կարեւոր վանք մըն է. ունի 50ի չափ սենեակներ և կոկիկ եկամուտ։

Տիարպէքիր — ԼԵՒՈՆ ՍՐԱՊԵԱՆ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ԹՐԱՆՍՎԱԼ

ՊԱՏԵՐԱԶՄ ՀԱՐԱՒԱՅԻՆ ԱՓՐԻԿԷԻ ՄԷՋ

ՊԱՏԵՐԱԶՄԻ ԴԱՇՏԷՆ

Թայմզի հեռագիրները, ուրբաթ օրուան թիւին մէջ հրատարակուած.

Լուրէնսօ-Մարքէզ, 6 մարտ. — Թրանսվալէն առնուած լուրերու նայելով, Լուքաս-Մէյէր ու Շոլք-Պուրկէր հրամանատարները շնորհազուրկ եղած են. առաջինը՝ Պոէրներուն վրայ նուազ ազդեցութիւն ունենալուն և երկրորդն ալ անփոյթ գտնուելուն համար։ Պոթա հրամանատարը այժմ Կլէնքօէ կը գտնուի՝ իր ձեռքին տակ վեց հազար Պոէրներով։ Քրիւկէր նախագահը Նաթալի մէջ Պոէրներուն բանակետղը այցելած միջոցին ձեռքը հրացան մը ունէր և կախած էր զինուորներու յատուկ մախաղը։ Հակառակ նախագահին քաջալերիչ խօսքերուն Պոէր հրամանատարները վհատած են այն լուրերուն վրայ թէ Անգլիացիները խիստ բազմաթիւ են։

—Կայարանին մէջ վերջերս զէնքեր գրաւուելուն առթիւ կ'ենթադրուէր թէ Թրանսվալ երթալիք բոլոր օտարազգի ուղեւորներուն գոյքերը նոր քննութեան մը ենթարկուին. սակայն Փորթուկալցի մաքսային պաշտօնեաները միայն քններ են՝ բրիտանական հիւպատոսին ցոյց տըւած քանի մը սնտուկները։ Այս միջադէպը ցոյց կու տայ Փորթուկալցի պաշտօնեաներուն գործելու եղանակը։

Լէտիսմիթ, 7 մարտ. — Կառավարիչը այսօր ճառ մը խօսեցաւ Լէտիսմիթի քաղաքացիներուն մէկ գումարման մէջ։ Կառավարիչը կարդաց նաեւ Թագուհիին հեռագիրները։ Սըր Ռէտվէրս Պուլլըր ալ ներկայ էր։ Բուլէրֆոնթէյն յածաւորակին զինուորները այսօր Տուրպան ուղեւորեցան։ Փետր. 14էն 28, ունեցան 110 սպայ, որոնց 6ը գնդապետ, և 1500 զինուոր մեռած կամ վիրաւոր։

Բոշլար-Կրոմի, 7 մարտ. — Մեր յարձակումը այսօր կատարուեցաւ և անմիջական յաջողութիւն ունեցաւ։ Պոէրները կը նահանջեն գետակին երկու կողմերէն և կը փախչին դէպի արեւելք։ Օռանժցիները տարապայման վհատութեան մէջ են։ Զինուորական գործողութիւնները սքանչելի տեսարան մը կը կազմեն։ Կարծես թէ կատարուածը ռազմափորձեր են, այնչափ աննշան կորուստներ կը պատահին։ Պոէրները ռազմագիտական սխալներ գործեցին։

Բրէքարիա, 7 մարտ. — Պաշտօնապէս կը ծանուցուի թէ, անցեալ կիրակի, Տորտրէխթի մէջ բուռն ճակատամարտ մը կատարուեր է։ Անգլիացիները ետ մղուեր են մեծամեծ կորուստներով։ Պոէրները, որոնք երեք թնդանօթներ ձեռք անցուցեր են, երեք մեռեալ ու հինգ վիրաւոր միայն ունեցած են։ Բոլէզպէրկէն կը հեռագրեն թէ Պոէրները գերի բռներ են հինգ հոգիէ բաղկացած անգլիական շրջուն պահակախումբ մը. նաեւ քանի մը ձիեր ձեռք անցուցեր են։ Պոէրները ո և է կորուստ չունեցան։

Տորտրէխթ. — Կէթէյքըր զօրավարը յայտարարութիւն մը հրատարակեց հրաւիրելով ապստամբները զէնքնին ցած դնել և իրենց ագարակները դառնալ։

Լուրէնսօ-Մարքէզ. — Պոէր աղբիւրէ կը հեռագրեն թէ անգլիական թնդանօթները այսօր ռմբակոծեր են Օռանժի վրայ գըտնուած կամուրջը, Նորուալս-Բոնէն տասը մղոն հեռուն, բայց Անգլիացիները ետ մղուեր են։

ՄԱՏՆՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

Պռեսէլէն կը հեռագրեն թէ՝ Հարաւային Ափրիկէէն առնուած լուրերու նայելով Քիմպըրլիի ազատումը և Քրոնեէի պարտութիւնը արդիւնք է մատնութեան Ֆէրէյրա հրամանատարին որ Քիմպըրլին կը պաշարէր։ Պ. Սէսիլ Ռոտս դրամով կաշառեր է այդ հրամանատարը։ Ֆէրէյրա ճամբայ բացեր է Ֆրէնչ զօրավարին. յետոյ իր զինուորները հասկնալով որ Ֆէրէյրա մատնութիւն մը գործած է հրացանի բռներ են զայն։ Այդ պատճառով է որ Բրէթորիայի մէջ զանազան կերպով կը պատմուին Ֆէրէյրայի մահուան պարագաները։ Տոքդ. Լէյտս, որմէ տեղեկութիւն ուզուած էր, յայտարարեր է թէ ատիկա անկարելի է, թէ չի կրնար այդ տեսակ ոճիրով մը ամբաստանել ո և է Թրանսվալցի կամ Օռանժցի։ Տոքդ. Լէյտս ըսեր է թէ Ֆէրէյրա, որ Քիմպըրլիի մօտ գտնուող Պոէրներուն հրամանատարն էր, Թրանսվալցի հին զինուորական մըն է, քաջարի ու ժողովրդական և պետը՝ ընտրեալ հեծելազօրքերուն։ Ամբողջ կեանքին մէջ բնիկներուն դէմ կռուած է՝ երբեմն Թրանսվալի և երբեմն Անգլիոյ համար։ Այս վերջինը տուած էր անոր հրամանատարի տիտղոսը և զինուորական շքադրամ մը։

Ռուսիոյ ու Հոլանտայի զինուորական կցորդները երբ Պոէրներու բանակին հետ կը հետեւէին Բոշլար Կրոմէի ճակատամարտին, ռումբ մը խորտակեց անոնց կառքը։ Պոէրները երբ նահանջեցին այդ երկու զինուորական կցորդները պարտաւորուեցան իրենց տեղը մնալ։ Այդ տեղը երբ Անգլիացիներուն ձեռքը ինկաւ, զինուորական կցորդները միացան Անգլիացիներուն։

ԲՐԷԹՈՐԻԱ

Թրանսվալի կառավարութիւնը խստիւ արգիլեց որ ոչ ոք պտըտի Բրէթորիայի շուրջը շինուած նոր ամրութիւններուն մօտերը։

ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ ՄԷՋ

Տրէզտայի մէջ Անգլիացիներուն դէմ եղած ցոյցերը բուռն հանգամանք մը կը ստանան։ Անծանօթ անձեր աղտեղութիւն քսեցին և նախատական խօսքեր գրեցին անգլիական եկեղեցիին պատերուն վրայ։ Տրէզտայի լրագիրները կը պախարակեն այդ անվայել արարքը։

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ՓՈՐԹՈՒԿԱԼ

Լիզպոնայի լրագիր մը խօսելով այն լուրին վրայ թէ Քրոնեէ զօրավարը Սէնթ Էլէն կղզին պիտի ղրկուի, կ'ըսէ.

«Դժբաղդ Քրոնեէ շատ պիտի նեղուի Անգլիացիներուն ձեռքը, վասն զի ամէն ոք գիտէ թէ Անգլիա ի՛նչպէս կը վարուի յաղթուողներուն հետ։ Նափոլէոն՝ Սէնթ-Էլէնի մէջ և Սիթիվաէօ՝ Կրինուիչի մէջ այն տեսակ օրինակներ են զորս մարդկային սեռը չի մոռնար և որ օր մը վրէժը պիտի լուծէ։»

Փորթուկալի լրագիրը նաեւ կարգ մը կծու խօսքեր կ'ուղղէ Անգլիոյ։

ՄԷՖԷՔԻՆԿ

Ռոյթէրի թղթակիցը Մէյֆէքինկէն հետեւեալ հեռագիրը ուղղած է փետր. 18 թուականով.

«Հիմա մենք մեզի միայն պիտի կըրնանք օգնել։ Մեր բոլոր անուշեղէնները կամ սպառած են և կամ հիւանդանոցներուն համար առնուած որոնք լեցուած են հիւանդներով։ Տղոց գերեզմանատունը ամէն օր կը լեցուի, վասն զի տենդը և գնտակները շատ զոհեր կ'ընեն տղաքներէն։ Թէեւ օգնութեան կը սպասենք, բայց միշտ յուսախաբ կ'ըլլանք։ Պաշարման առաջին օրերու զուարթութիւնը հիմա բոլորովին անհետացաւ։ Այրերը աւելի նախամեծար կը համարին նստած մնալ քան թէ շարժելով գրգռել ախորժակ մը զոր անկարելի է գոհացնել։ Բնիկները մենէ աւելի թշուառ են։ Պոէրները քաղքին մօտը գտնուած իրենց դիրքերէն գնտակ կը տեղացնեն շուկային և փողոցներուն մէջ։ Անկարելի է վրիպիլ անոնց ռումբերէն ու գնտակներէն։ Զգուշական միջոցներ ձեռք առինք այդ կրակին դէմ, և մեր կորուստները, թէեւ շատ, սակայն աւելի մեծ պիտի ըլլային եթէ նուազ կարող անձեր ունենայինք մեր գործերուն գլուխը։ Սպաներն ալ անօթութենէ կը տառապին։ Արդէօք դեռ ո՛րչափ ատեն պիտի նեղուինք։ Պաշարումը սկսելէն ի վեր 292 հոգի սպաննուեցան, վիրաւորուեցան և կամ հիւանդութիւններէ մեռան։ Մեր զինուորական ոյժը այնչափ նուազած է որ եղեռնական յիմարութիւն մը պիտի ըլլար յարձակիլ Պոէրներուն վրայ, սակայն մինչեւ հիմա ոչ ոք տրտընջաց, ոչ ոք խորհեցաւ անձնատուութեան վրայ։ Թէ՛ ռազմամթերք պիտի ունենանք և թէ ուտելիք։

ԵՐԷԿ ԻՐԻԿՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

Լոնտոն, 12 մարտ. — Լորտ Ռոպէրթս Աքվօկէյ-Քոբէն (Բոշլար-Կրոմէի հարաւային կողմը, Բէդրուզպուրկի ու Պլէօմֆոնթայնի մէջ տեղը) կը հեռագրէ. — Մեր յառաջխաղացութեան միջոցին, երէկ, ո և է ընդդիմութեան չհանդիպեցանք։

—Կէթէյքըր զօրավարը Պէթուլիայի կամուրջէն ետ մղեց Պոէրները։

—Լորտ Ռոպէրթս, առանց արգելքի, 12 մղոն մօտեցաւ Պլէօմֆոնթայնի։

—Լորտ Քիչնէր ցիրուցան ըրաւ ապստամբ Ափրիքանտէրները։

—Իրազեկ ակումբներուն մէջ կը հաւաստեն թէ Թրանսվալի կառավարութիւնը հաշտութեան համար առաջարկութիւններ ըրած է Անգլիոյ։

—Երեսփ. Ժողովին մէջ հարցուեցաւ Պ. Պալֆուրի թէ կրնայ ըսել որ անգլիական կառավարութիւնը ի՛նչ պայմաններու տակ տրամադիր է նկատողութեան առնել հաշտութեան համար եղած ո և է առաջարկութիւն։ Պաճնճոյ Նախարարը պատասխանեց թէ չի կրնար բան մը ըսել, բայց կառավարութիւնը այդ մասին մօտերս զեկոյցներ պիտի ընէ Խորհրդարանին։

Լա Հէ. — Ստոյգ աղբիւրէ առնուած լուրեր կը հաստատեն թէ Քրիւկէր նախագահը խնդրեր է տէրութիւններէն որ միջամտեն։

Լուրէնսօ-Մարքէզ. — Օռանժի անկախ պետութեան նախարարներէն Պ. Ա. Ֆիշէր և Թրանսվալի գործադիր Խորհրդին անդամ Պ. Վոլմարանս հոս հասան։

Լոնտոն. — Քրիւկէր նախագահը Բրէթորիա վերադառնալուն պէս իսկոյն գործադիր Խորհուրդը գումարեց, կացութիւնը քննելու և վերջնական որոշում մը տալու համար։

ԱՆԳԼԻՈՅ Խորհրդարանին անցեալ հինգշաբթի օրուան նիստին մէջ արտաքին գործոց խորհրդական Պ. Պրոտրիք յայտարարեց թէ Բէքինի անգլիական դեսպանը քանի անգամներ գիմում ըրեր է չինական կառավարութեան մօտ, որպէս զի Նանքինկ նաւահանգիստը բացուի վաճառականութեան առջեւ։ Չինական կառավարութիւնը կը սպասէ որ տեղւոյն կուսակալը իր տեղեկագիրը տայ՝ այդ մասին ձեռք առնուելիք միջոցներուն վրայ։ Չինական կառավարութիւնը խոստացեր է անգլիական դեսպանին հրամայել կուսակալին որ շուտով ղրկէ այդ տեղեկագիրը։ Անգլիական շոգենաւերը յաջողութեամբ ձեռնարկած են նաւարկել Չինու զանազան գետերուն մէջ։ Կապոյտ Տետրակ մը պիտի հրատարակուի Չինու մէջ Անգլիոյ ըրած յառաջդիմութիւններուն վրայ։ Անգլիոյ դեսպանը մեծ ուշադրութիւն պիտի ընէ այդ խնդիրներուն։

—Պ. Պալֆուր ծանոյց թէ պատերազմական նախարարութիւնը նկատողութեան առած է՝ Իրլանտական զօրագունդերէ մէկին «արքայական անձնապահ» տիտղոսը տալու խնդիրը, ի վարձատրութիւն այն գովելի ընթացքին զոր Իրլանտացիները ունեցան պատերազմին մէջ, և թէ այդ առաջարկութիւնը Թագուհիին պիտի մատուցուի որ անշուշտ պիտի հաւանի։ Իրլանտացի երեսփոխան Պ. Ճան Ռէտմընտ պատասխանեց.

«Կը խնդրեմ Ժողովէն թոյլ տալ ինծի յայտարարելու թէ իրլանտական ազգը գոհունակութեամբ պիտի իմանայ որ, Թագուհիին հրամանաւ, իրլանտական զօրագունդերուն բոլոր զինուորները ասկէ վերջը իրենց գլխարկին վրայ առուոյտ պիտի դնեն Ս. Բատրիքի տօնին օրը։ (Ծափահարութիւններ։) Իրլանտական ազգը պիտի զգածուի այդ շնորհալի ձեւին համար որով իրլանտական քաջութիւնը կը ճանչցուի, ի՛նչ որ ալ ըլլայ պատերազմի այն դաշտը, որուն վրայ կը յայտնուի։ Մեր ազգը նաեւ յարգանօք պիտի վարուի պատկառելի վեհապետին հետ՝ Իրլանտա կատարելիք ուղեւորութեանը միջոցին։ Ազգը գիտէ թէ այդ առթիւ ջանք մը պիտի ըլլայ քաղաքական նշանակութիւն մը չտալու այդ այցելութեան և թէ քաղաքավարական հիւրասիրութիւն մը ընելու պարագան և ոչ մէկ տեղ նուաստում մը պիտի նկատուի ազգային իրաւունքներու այն պահանջումներուն համար զորս Իրլանտա միշտ պիտի պահանջէ, մինչեւ որ ձեռք բերէ։»

—Սըր Չարլս Տիլք հարցուց Երեսփ. Ժողովին մէջ թէ իրա՞ւ է որ Ֆրանսայի նաւային թնդանօթները շատ վեր են անգլիական թնդանօթներէն։ Ծովային նախարար Պ. Կոշըն պատասխանեց թէ վերջին անգամ եղած հրատարակութիւններէն կ'երեւայ թէ Ֆրանսայի նաւային թնդանօթներուն գերազանցութիւնը այնչափ չէ, որչափ հաւատացնել ուզուած է Ֆրանսայի Երեսփ. Ժողովին մէջ։

ԱՒՍՏՐԻՈՅ Երեսփ. Ժողովին մէջ նախարարապետ Տ. Քէօրպէրի հարցում եղաւ Անգլիոյ ռազմամթերք և ձի տրուելու խնդրին վրայ։ Նախարարապետը պատասխանեց թէ չէզոքութիւնը կառավարութիւններուն համար է և ոչ թէ անոնց հպատակներուն համար։ Աւստրիոյ կառավարութիւնը չէ ըրած այն տեսակ բան մը որ չէզոքութեան բնաբարուռ նկատուի։

ՖՐԱՆՍԱՅԻ ՆԱՒԱՏՈՐՄԸ. — Բարիզէն առջի օրուան թուականով կը հեռագրեն թէ Ֆրանսայի Երեսփ. Ժողովը 2,200,000 ֆր.ի վարկ մը քուէարկեր է նաւատորմին վերանորոգմանը համար։

ՌՈՒՍԻԱ ԾԱՅՐԱԳՈՅՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ ՄԷՋ. — Ռուսիոյ կամաւոր նաւատորմին այն սպաները որոնք վերջերս Ծայրագոյն Արեւելքէն Օտէսա դարձած են, կարծիք կը յայտնեն թէ Բորթ-Արթուրի, Տալնիի ու Վլատիվոսթոքի զինուորական զօրաւոր ամրոցները քիչ ատենէն Քորէայի համար ալ օգտակար պիտի ըլլան։ Նոյն իսկ կը գուշակուի թէ ներկայ տարւոյն վերջանալէն առաջ, Քորէայի մէջ ռուսական ազդեցութիւնը գերակշռութիւն պիտի ունենայ։ Բեդերսպուրկէն կը ծանուցուի թէ Ռուսիա արդէն Մազամբոյի մէջ գետին մը ձեռք բերած է ուր ռուսական հիւպատոսարան մը պիտի հաստատուի, և թէ վերջերս Ռուսիոյ և Ճափոնի միջեւ լաւ յարաբերութիւններ գոյացած են։ Այս վերջին պարագան առաջ եկած է Ֆօզանի խնդրի կարգադրութեամբ։ Այդ խնդիրը ծագում առած էր անցեալ աշնան Ֆօզանի մէջ ռուս նաւաստիներու և ճափոնցի ոստիկաններու միջեւ ծագած կռիւէ մը։ Նովոյէ Վրէմիա այս առթիւ գովելով Ճափոնի կառավարութեան նոյն խնդրին մէջ ձեռք առած միջոցները, սապէս կը խօսի. — «Գոհունակութիւն և յոյս կը յայտնենք թէ Քորէայի մէջ Ռուսիոյ իրաւունքներուն՝ Ճափոնի կողմէ ճանաչման վրայ պիտի աւելնան նաեւ ուրիշ բանակցութիւններ Ճափոնի կառավարութեան հետ, որոնք աւելի պիտի չկշռեն իր զօրաւոր դրացիին հետ խաղաղութեամբ ապրելու խոհական որոշումը։»

ՖՐԱՆՍԱ ԵՒ Մ. ՆԱՀԱՆԳՆԵՐԸ. — Ուաշինկթընի մէջ անցեալ շաբթու Պ. Մաք Քինլիի նախագահութեամբ խորհրդակցութիւններ կատարուեցան Մ. Նահանգաց ու Ֆրանսայի միջեւ կնքուած առեւտրական դաշնագրութեան համար։ Անհրաժեշտ կը դատուի Ֆրանսայի հետ նորէն բանակցիլ՝ որպէս զի դաշնագրութեան վաւերացուելուն կամ մերժուելուն համար որոշուած պայմանաժամը երկարի։ Դաշնագրութեան տրամադրութեանց համաձայն այդ մասին պէտք է որոշում մը տրուի մինչեւ մարտ 24։ Մ. Նահանգաց Երեսփ. Ժողովին ազդեցիկ անդամները կը կարծեն թէ դաշնագրութիւնը եթէ ներկայ նստաշրջանին մէջ նկատողութեան առնուի, պիտի չյաջողի։ Այդ պատճառով է որ կ'ուզուի վիճաբանութիւնը յետաձգել, որպէս զի ժամանակ ըլլայ դաշնագրութեան բոլոր յօդուածները նախապէս ուսումնասիրելու։

ՅՈՒՆԱՍՏԱՆ. — Հելլէն կառավարութեան խնդրանքին վրայ Ռուս կառավարութիւնը արտօնեց որ հելլէն նաւային սպայ մը ընդունուի ռուսական մարտանաւի մը մէջ, իր ուսումը կատարելագործելու համար։ Այդ սպան է հարիւրապետ Քաքուլիտիս։

—Աթէնքի ոստիկանապետ կարգուեցաւ գնդապետ Սայքոս։

—Հելլէն կառավարութիւնը կարագի մաքսին վրայ 1.20 տրախմիի յաւելում մը պիտի ընէ։

—Գերմանացի հնագէտ Բրոֆէսէօր Տէօրփֆէլտ Իթաքէոյ մէջ պեղումներ կատարել պիտի տայ, Ոդիսեւսի պալատը գտնելու համար։

ԴԱՆՈՒԲԻ ՈՂՂՈՒՄՆԵՐԸ. — Օտեսայէն կը հեռագրեն Թայմզի. — Հոս առնուած լուրերու նայելով Դանուբ նորէն յորդեր է, և ռումանական կառավարութեան կողմէ ձեռք առնուած միջոցներուն հակառակ, Ծուրճէվոյի նաւահանգիստը և Քէօսթէնճէի ու Չերնավոտայի շրջակայքը ողողուած են։ Չերնավոտա տանող ճամբաները ջուրերու տակ թաղուած են, կամուրջները քանդուած են և երկաթուղիի հաղորդակցութիւնները՝ ընդհատուած։ Բնակիչները բարձր տեղեր ապաստանած են։

ՔԱՐԻՒՂԻ ԳԻՆԸ. — Կը հերքուի այն լուրը թէ ռուս կառավարութիւնը մտադիր ըլլայ պետական մենավաճառ հաստատել քարիւղին համար։

Ներքին լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ. — Հալէպի նահանգին Իսքէնտէրուն գաւառակին գայմագամ անուանուեցաւ Բալիքէսիրի գայմագամ Ալի Նէսիպ էֆ., որուն յաջորդեց Իսքէնտէրունի գայմագամ Մէհմէտ Թահիր պէյ։ Տրապիզոնի Կէօրէլէ գաւառակին գայմագամ անուանուեցաւ Սաբանճայի նախորդ միւտիր Մուսթաֆա Լութֆի էֆ.։

— Բ. Դրան արտաքին թղթակցութեանց դիւանի քաղաքական ճիւղին տեսուչի օգնական կարգուեցաւ նոյն դիւանին առաջին քարտուղար Էմին պէյ, որուն յաջորդեց երկրորդ քարտուղար Գարագաշեան Ռուբէն էֆ.։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՋԵԿՈՒՑՈՒՄ. — «Երէկ իրիկուն, երեքշաբթի, Ֆրանսայի դեսպան Պ. Քոնսթան Եըլտըզի կայսերական պալատը գնաց և, Վեհ. Սուլթանին կողմէ շնորհուած արտօնութեամբ, պատիւ ունեցաւ ոչ-պաշտօնապէս ներկայանալու Ն. Վեհափառութեան։»

ԹՈՒՐՔԻԱ ԵՒ ՌՈՒՄԱՆԻԱ. — Վեհ. Սուլթանը պատասխանեց Ռումանիոյ Թագաւորին այն գրոյն, որով Պ. Կիքայի Կ. Պոլսոյ դեսպան կարգուած ըլլալը կը ծանուցանէր։

ՄԱՔՍԱՅԻՆ վերատեսչութեան կողմէ պատրաստուած վիճակագրութիւնը՝ ելմտական 1315 տարուան մաքսային գործառնութեանց համար՝ երէկ իրիկուն կայսերական պալատ ղրկուեցաւ, Վեհ. Սուլթանին մատուցուելու համար։ Վիճակագրութեան մէկ օրինակն ալ Մեծ-Եպարքոսին ղրկուեցաւ։

ՕՍՄԱՆ ՓԱՇԱ. — Կայս. Իրատէի մը համաձայն Մավրոճէնի փաշա կը դարմանէ արքունեաց հրամանատար Ղազի Օսման փաշան որ, ինչպէս երէկ ծանուցինք, քանի մը օրէ ի վեր հիւանդ է։

ԿԱԼՈՒԱԾԱՀԱՄԱՐԻ գործողութեանց մասին յանձնաժողով մը կազմուած է ելմտական նախարար Րէշատ պէյի նախագահութեամբ։ Այդ յանձնաժողովը, որուն պիտի անդամակցին Էվգաֆէն, Տէփթէր խանէէն ու Բաղաքապետութենէն կարգուած մէյմէկ պաշտօնատար, այսօր իր առաջին նիստը կը գումարէ Մալիէի մէջ։

ՔԱՐԱՓՆԵՐԸ. — Իգտամ կ'իմանայ թէ Կ. Պոլսոյ քարափներու Ընկերութիւնը մայրաքաղաքիս վաճառականներէն քանի մը հազար ոսկիի աւելի տուրք առեր է, որով նոյն Ընկերութիւնը օրինական տրամադրութեանց պիտի ենթարկուի։

ՑՈՒՆԱՑ Պատրիարքարանի Սինոդին երէկուան նիստին մէջ՝ Տ. Կոստանդիանոս Պատրիարքին նախագահութեամբ՝ ընտրութիւն կատարուեցաւ Սինոդի 7 անդամներուն տեղ, որոնց պաշտօնավարութիւնը՝ երկու տարի՝ աւարտած է։ Ատոնց տեղ ընտրուեցան Ամասիայի մետրապոլիտ Տ. Անթիմոս, Էտիրնէի Տ. Քիրիլոս, Իզմիրի՝ Տ. Վասիլիոս, Իմպրոսի՝ Տ. Բախիոս, Կէօրիճէի՝ Տ. Նէքթարիոս, Քէրէպինէի՝ Տ. Տրոֆիմոս և Լէրոսի՝ Տ. Եռանիս։ Այս նոր անդամներուն մեծ մասը օրթոտոքս Եկեղեցիին առաջնակարգ կղերականներէն են։

ԱՆԱՏՕԼՈՒԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՆ. — Հանրային Պարտքի վարչութիւնը նորէն 15 հազար ոսկի վճարեց Անատօլուի Ընկերութեան՝ իբրեւ երաշխաւորութեան գումար։

ՌՈՒՍԱԿԱՆ հնագիտական կաճառին կիրակի օրուան նիստին մէջ ընդհանուր քարտուղար Պ. Ֆարմաքովսքի համառօտութիւնը կարդալով, տեղեկութիւններ հաղորդեց թէ Պուլկարիոյ մէջ կատարուած պեղումներով երևան հանուած են պուլկարական հին յիշատակարաններ, եկեղեցիներ և բիւզանդեան ու պուլկարական հին արձանագրութիւններ, որով ցեղագրական կարեւոր ծանօթութիւններ ձեռք բերուած են Պուլկարիոյ հիւսիսային արեւելեան ժողովուրդին վրայ. նաև Անատօլուի մէջ ալ կատարուած պեղումներով Գոնիայի մօտ, հին Լիստրայի գետնին մէջ Ալիգուրնէս լերան վրայ Ե. Թ. ու Ժ. դդ. դարերէն մնացած և մինչև հիմա անծանօթ եկեղեցիներ։ Կաճառին Թանգարանը ունի հնութեան վերաբերեալ 1124 առարկաներ և 11,336 հատոր գիրքեր։ Կաճառին պատուակալ անդամ կարգուած է Ցունաց Պատրիարքարանին մեծ Լողոթէթ Արիսթարքի պէյ, երկրորդ կղերական Տ. Տօ չիզ, Հալէպի ռուսական փոխ-հիւպատոս Պ. Կալինօ և Կիրասոնի ռուսական փոխ-հիւպատոս Պ. Քոլլարօ։

ՏՈՔԴ. ՃԱՆՏԷՐ, Անատօլուի երկաթուղիներու Ընկերութեան տեսչական Խորհուրդին նախագահը, առջի օրը Վիէննա ուղեւորեցաւ։

ԱՓԻՈՆ. — Իզմիրէն կը գրեն թէ Այտընի նահանգին այս տարուան ափիոնի բերքը անցեալ տարիէն պակաս պիտի ըլլայ։

ՄԱՀԱՑՈՒՑԱԿ. — Փետր. 21էն 28 Կ. Պոլսոյ ու արուարձաններուն մէջ պատահած մահերու թիւն է 330, որոնց 2ը՝ կեղծմաշկէ, 2ը՝ հարսանիթէ, 8ը թիֆոյէ, 34ը՝ շնչողական գործարաններու հիւանդութիւններէ և միւսները զանազան ախտերէ։

ՆԵՂՈՍԻ ՋՈՒՐԵՐԸ. — Խարթումի հարաւային կողմէն առնուած լուրերու նայելով Նեղոսի ջուրերը հետզհետէ կը նուազին մտահոգութիւն պատճառելու աստիճան։

ՀԵՌԱԳՐԱԿԱՆ ու թղթատարական վերատեսչութիւնը հրահանգ ղրկելով ամէն կողմ ծանոյց անմիջապէս իրեն ղրկել նամակատուններու յանձնուած այն մեծարժէք առարկաները ու դրամները որոնց տէրերը մինչեւ մէկ տարի չեն ներկայացած զանոնք ստանալու համար։

ՄԱՔՍԱՏՈՒՆՆԵՐ. — Մաքսային վերատեսչութիւնը գրեց Բ. Դրան որ Պոլսոյ ու Ղալաթիոյ քարափներուն վրայ մաքսատան շէնքեր կառուցուին, առժամեայ շէնքերը վար առնուելով։

ԾՈՎԱՅԻՆ նախարարութիւնը նաւապետներ, մեքենավարներ և այլն պիտի կարգէ այն շոգենաւերուն համար զորս ծխախոտի Ռէժիին վարչութիւնը գնած է, Կարմիր ծովի մէջ հսկողութիւն կատարելու համար։

ՀԱՆՐՕԳՈՒՏ շինութեանց նախարարութիւնը որոշեց թէ առայժմ հարկ չկայ երկաթուղիի երկրորդ կայարան մը հաստատել Մաքրիգիւղի մէջ։

ԱԹԷՆՔԻ համալսարանին փիլիսոփայական ճիւղին մէջ Թուրքերէն աւանդելու համար երկու ուսուցիչներ պիտի կարգուին։ Արդէն արաբերէն ու պարսկերէն կ'աւանդուին։

ԹՈՒՐՔԲԷՐՀԷԼԼԷՆ սահմանագլուխին վրայ անասուններու գողութիւն կատարուած ըլլալով, երկու կողմի պաշտօնեաները այդ մասին քննութեան ձեռնարկած են։

ՎԻԷՆՆԱՅԻ օսմ. դեսպանատան նորընտիր խորհրդական Եգիպտացի Ճեմիլ փաշա երէկ Աղեքսանդրիայէն ճամբայ ելեր է, իր պաշտօնատեղին երթալու համար։

ՔԱՂԴԷԱՑԻՆԵՐՈՒ Պատրիարք Բ. Դուապէն արտօնութիւն խնդրեց Բերայի մէջ և կամ ուրիշ տեղ եկեղեցի մը կառուցանելու համար, վասն զի մինչեւ հիմա Կ. Պոլսոյ մէջ իրենց յատուկ եկեղեցի չունին։

Կ. ՊՈԼՍՈՅ ամբաստանիչ ատեանը ելմտական 1315 տարուան մէջ նկատողութեան առած է 623 խնդիր, որոնց վրայ աւելցած են նաև 1314 տարիէն փոխադրուած 28 խնդիր։ Ատոնց 634ին համար հարկ եղած որոշումները տրուած և 17ն ալ 1315 տարուան փոխանցուած են։

ԹԷՐՍԱՆԷԻ աւազաններուն մէջ, ելմտական վերջին տասը ամիսներուն, 104 նաւեր մտած են, որոնց 50ը՝ օսմ. մարտանաւեր, 43ը՝ Մախսուսէի շոգենաւեր, 3ը՝ անգլիական, 2ը՝ աւստրիական, 2ը՝ իտալական, 2ը՝ պուլկարական և 2ը՝ Կուրճի Ընկերութեան։

ՍՈՖԻԱՅԻ ակումբին անդամներէն Պ. Բորոն մինչեւ Բարիզ վաթսուն օրուան մէջ հեծիոտն երթալու համար 20,000 ֆր.ի գրաւ դնելով ճամբայ ելեր է։

ՍԿԻՒՊԻ սերպիական հիւպատոս կարգուեցաւ Սերպիոյ արտաքին գործոց նախարարութեան պաշտօնեաներէն Պ. Մաթա Պոսքովիչ։

ՁԿՆԱՐԱՆԻ վերատեսչութեան հրահանգ տրուեցաւ արգիլել «րէսի» ձուկերուն որսորդութիւնը, վասն զի հաւկիթ ձգելու եղանակն է։

ՔՐՈՆԵԷ ԶՕՐԱՎԱՐԸ. — Սէրվէթ կ'իմանայ թէ Կ. Պոլսոյ մէջ հանգանակութեան մը ձեռնարկուած է, որուն արդիւնքը Էնքրանճիժանի պիտի ղրկուի՝ Քրոնեէ զօրավարին նուիրուելիք պատուոյ սուրին համար։

ՔՐՕՍԱՇՐՋԻԿԻ ՄԸ ՄԱՀԸ. — Նիւ Եորքէն շոգենաւով մայրաքաղաքս եկած քրօսաշրջիկներէն ամերիկացի Պ. Նորման Հէնէս Պէքէր, կիրակի իրիկուն մեռաւ լեարդի հիւանդութենէ։ 57 տարեկան էր և Նիւ Եորքի մէջ սեղանաւորութիւն կ'ընէր։

ԵՂԵՌՆԱԴԱՏ Ատեանը երէկ դատեց Վասիլ, Միխալ ու Եանի անուն երեք եղբայրներ որոնք մայիս 7ի գիշերը Եոյուպի շուկային մէջ իրենց նպարավաճառի խանութը՝ 200 անգլիական ոսկիի ապահովագրուած՝ բռնկցուցած էին, 14 խանութներու և 2 տուներու այրուելուն պատճառ ըլլալով։ Վասիլի, Միխալի ու Եանիի արարքը հաստատուելով երեքն ալ դատապարտուեցան ցկեանս տաժանակիր աշխատութեան։

ՆԱՒԱՅԻՆ ԱՐԿԱԾ. — Երէկ ծանուցինք թէ Անտրէա Վալիանօ շոգենաւը Սարայ Պրունի քարափին զարնուելով թէ՛ քարափին և թէ զինուորական մթերանոցի շէնքին վնասած էր։ Սպարապետի Դրան պաշտօնեաները երէկ քննութիւն կատարելով հաստատեցին թէ այդ շէնքը նորոգելու համար 500 ոսկիի ծախք մը անհրաժեշտ է։ Շոգենաւին պատկանած Ընկերութիւնը խնդիրը համաձայնութեամբ կարգադրել ուզած ըլլալով, ըստ այնմ պէտք եղածը պիտի գործադրուի։

ՊՈԼՍՈՅ Բարմաք Գաբու թաղին մէջ Արթին, Օնիկ ու համր Սարգիս անուն կօշկակարներ կռուի բռնուեցան։ Ասոնցմէ Սարգիս գլխէն վիրաւորուեցաւ։ Միւսները ձերբակալուեցան։

HYPOPHOSPHITE DE CAHUX

Բարիզի դեղագործներէն Կրիմօ եւ Ընկ. Իբօֆօսֆիթ տը Cոյէ օշարակը եթէ երբեք այսօր այնչափ մեծ համբաւ ունի, պատճառը սա է որ առողջացուցած է կուրծքի հիւանդութիւնները, հազ, բլուածք, յօդացաւ, ևն։ Բժիշկները միշտ զայն կը փնտռեն՝ իր ազդուութեան պատճառաւ. Այդ օշարակը գործածուելով հազը կ'անցնի, քրտինքները կը նուազին և առողջութիւնը կը վերադառնայ փոքրին հետ։

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱ

4% ՕՍՄԱՆԻՅԷԻ ՓՈԽԱՌՈՒԹԻՒՆԸ

1890ի 4% Օսմանիյէի փոխառութեան պարտաթուղթերու տէրերուն կը ծանուցուի թէ մարտ 1/14էն սկսեալ, նոյն թուականին պայմանաժամը աւարտող 20 թիւ կտրոնները և 1/13 փետրուարի վիճակահանութեան մէջ ջնջուող պարտաթուղթերը Օսմ. Պանքային Ղալաթիոյ կեդրոնատեղիին մէջ պիտի վճարուին, բացի կիրակի օրերէն ամէն օր ժամը 10էն մինչեւ 2½ (Ը. Ե.), և ուրբաթ օրերը ժամը 10էն մինչեւ կէս օր։ Մարտ 1/14էն առաջ ժամանաժամը լրացած կտրոններն ու պարտաթուղթերը ևս պարտին որոշեալ օրերուն և որոշեալ ժամերուն մէջ դրամատունը ներկայացուիլ։

Պարտաթուղթերուն և կտրոններուն տեղ, որոնց պէտք է ընկերանայ թուահամարեալ պօրտրօ մը, տէրերուն պիտի յանձնուի ստացագիր մը, որ պէտք է որոշուած թուականէն 10 օր վերջը ներկայացուի Ղալաթիա, Օսմ. Պանքայի սնտուկին։

* * *

4% ԲՐԻՕՐԻԹԷ ՓՈԽԱՌՈՒԹԻՒՆ

4% Բրիօրիթէի Օսմ. պարտաթուղթերէն ունեցողներուն կը ծանուցուի թէ յառաջիկայ 1/14 մարտէն սկսեալ, պայմանաժամը նոյն թուականին աւարտող 19 թիւ կտրոնները և փետր. 1/13ի վիճակահանութեան մէջ ջնջուած պարտաթուղթերը Օսմ. Պանքայի Ղալաթիոյ կեդրոնատեղիին մէջ պիտի վճարուին, բացի կիրակի օրերէն ամէն օր ժամը 10էն մինչեւ 2½ (Ը. Ե.), և ուրբաթ օրերը ժամը 10էն մինչեւ կէս օր։ Մարտ 1/14էն առաջ պայմանաժամը լրացած կտրոնները ու պարտաթուղթերն ալ պարտին որոշեալ օրերուն և ժամերուն դրամատուն ներկայացուիլ։

Պարտաթուղթերուն և կտրոններուն տեղ, որոնց պէտք է ընկերանայ թուահամարեալ պօրտրօ մը, պիտի յանձնուի ստացագիր մը, որ պէտք է որոշուած թուականէն 10 օր ետքը ներկայացուի Ղալաթիա, Օսմ. Պանքայի սնտուկին։

* * *

4% ՓՈՓՈԽԵԱԼ ՕՍՄ. ՓՈԽԱՌՈՒԹԻՒՆ

4% փոփոխեալ Օսմ. պարտքին պարտաթուղթերէն ունեցողներուն կը ծանուցուի թէ յառաջիկայ մարտ 1/14էն սկսեալ, պայմանաժամը նոյն թուականին աւարտող 33 թիւ կտրոններու վճարումները պիտի ըլլան Օսմ. Պանքայի Ղալաթիոյ կեդրոնատեղիին մէջ, բացի կիրակի օրերէն ամէն օր ժամը 10էն մինչեւ 2½, և ուրբաթ օրերը ժամը 10էն մինչեւ կէս օր։ Մարտ 1/14էն առաջ պայմանաժամը լրացած կտրոնները պարտին որոշեալ օրերուն և ժամերուն ներկայացուիլ դրամատան։

Կտրոններուն տեղ, որոնց պէտք է ընկերանայ թուահամարեալ պօրտրօ մը, տէրերուն պիտի յանձնուի ստացագիր մը, որ պէտք է որոշուած թուականէն 10 օր ետքը ներկայացուի Ղալաթիա, Օսմ. Պանքայի սնտուկին։ 3—6

ԱԶԳԱՅԻՆ

Կրօնական Ժողովը իր շաբաթական նիստը գումարեց երէկ Ազգ. Պատրիարքարանի մէջ, Նախագահութեամբ Ս. Պատրիարք Հօր և ատենապետութեամբ Ցովհաննէսեան Տ. Գրիգորիս արքեպիսկոպոսի։

Մշոյ առաջն. տեղապահ Տ. Բարգէն Ծ. վարդապետ վիճակին գաւառական կրօնական Ժողովին առժամեայ կազմութիւնը տեղեկագրած և հաստատութիւնը խնդրած էր. Ժողովը հաստատեց այդ ընտրութիւնը։ Տ. Բարգէն վարդապետ ուրիշ գրութեամբ մըն ալ առաջարկած էր երեք սարկաւագներ աբեղայ ձեռնադրել։ Ժողովը որոշեց պատասխանել թէ, լաւ է առայժմ յետաձգել անոնց ձեռնադրութիւնը, մինչեւ որ յիշեալ երեք սարկաւագներու կեանքը լաւ մը ուսումնասիրուի։

—Ժողովը՝ Լիմ և Կտուց անապատներու վանահայր Տ. Ցովսէփ եպիսկոպոսի Պատրիարքարան ղրկած ելեւմտից հաշուեկշիռը, որ նոյն վանքերու Տնօրէն Ժողովին և միաբանութեան կողմէ ալ հաստատուած էր, քննելով գոհացուցիչ գտաւ։

—1901 տարւոյ օրացոյցին ձեռագիրը՝ որ Ս. Պատրիարք Հօրմէն յանձնարարուած էր դիւանապետ Փէշկիմանեան Տ. Խորէն Ա. Քահանայի ի քննութիւն, Կրօնական Ժողովին ներկայացուած ըլլալով Ժողովը իր հաւանութիւնը յայտնեց եւ յանձնեց Ս. Պատրիարք Հօր ի պարտ ու պատշաճ տնօրինութիւն։

—Ժողովը որոշեց գրել Սեբաստիոյ առաջնորդ Տ. Պետրոս Արքեպիսկոպոսի որ Մանճըլըխի Ս. Թորոս վանքի առժամեայ վանահայր Տ. Գարեգին վ. Աժտէրեանը Սիս ղրկէ, որուն աթոռի միաբաններէն է յիշեալ վարդապետը։

—Տ. Արսէն վ. Գէորգեան որ Վանայ մէջ կը գտնուի, խնդրած է Պատրիարքարանէն որ ուրիշ տեղ մը փոխադրուելու հրաման տրուի։ Ժողովը որոշեց գրել Վանայ այցելու հօվիւ Ասլանեան Տ. Ներսէս Սրբազանի որ նոյն կողմերը տեղափոխութեամբ՝ պաշտօն մը յանձնէ յիշեալ վարդապետին։

—Մարզուանի վանքին միաբաններէն Տ. Նիկողոս և Տ. Գէորգ վարդապետները՝ յիշեալ վանքի միաբաններու նկատմամբ լրագիրներու մէջ երեւցած աննըպաստ հրատարակութիւնները հերքած ըլլալով Ամասիոյ խառն Ժողովին առջեւ, այս վերջինը հարկ եղած քննութիւնը կատարելով տեղեկագրով մը յայտնած էր Պատրիարքարան թէ յիշեալ վարդապետները իրենց պաշտօնին մէջ չեն թերացած երբեք։ Ժողովը գոհ մնաց գաւառական Խառն Ժողովի տեղեկագրին պարունակութենէն։

—Ռուսճուքի Տ. Կարապետ քահանան վերջերս Պատրիարքարանէն քահանայ մը ուզած էր տեղւոյն եկեղեցւոյն մէջ պաշտօնավարելու համար. այս անգամ Գըրշէհիրի Տ. Գէորգ քահանան յայտնած ըլլալով որ թէ՛ ինքը և թէ՛ ընտանիքը ու զաւակները միշտ հիւանդ վիճակի մէջ կ՚ապրին, խնդրած էր որ յարմար տեղ մը փոխադրուի իր ընտանիքովը։ Ժողովը որոշեց յանձնարարել Ռուսճուքի քահանային որ յիշեալ Տ. Գէորգ քահանան Ռուսճուքի եկեղեցիին մէջ ընդունի քահանայագործելու համար։

—Վերստին խնդրագիրներ հասած ըլլալով Պատրիարքարան ու Վառնայի փիլոնազուրկ Հիւրմիւզեան Տ. Գէորգ քահանայի ներում շնորհուի, Ժողովը որոշեց յանձնարարել Պուլկարիոյ այցելու հօվիւ Պաղճեան Տ. Բարթուղիմէոս վարդապետին որ Պուլկարիոյ կողմերը եկեղեցի մը ղրկէ յիշեալ քահանան՝ քահանայագործելու համար։

—Ս. Պատրիարք Հայրը Կրօնական Ժողովի երէկուան նիստին մէջ Ժողովին անդամներուն հաղորդեց Կիլիկիոյ կաթողիկոսական ընտրութեան պարագաներուն նկատմամբ իր ցարդ ըրած Տնօրինութիւնները։

—Խառն Ժողովը հրաւիրուած է յառաջիկայ ուրբաթ օր նիստ գումարել Ղալաթիոյ խորհրդարանը։

—Նպաստից յանձնաժողովի երէկուան նիստին մէջ Նկատողութեան առնուեցաւ Վանայ այցելու հօվիւ Ասլանեան Տ. Ներսէս Սրբազանի վերջին անգամ Պատրիարքարան յղած մէկ հեռագիրը՝ որով ան միջական նպաստ կը խնդրուէր, և որոշուեցաւ կարելի եղած միջոցներով գումար մը յղել անմիջապէս Վան։ Ցանձնաժողովը Նկատողութեան առաւ Եւդոկիայի օրիորդաց վարժարանին մէջ գործագործութեան արհեստը հաստատելու համար հարկ եղած նպաստի խնդրանքը, և որոշեց նպաստի գումար մը յատկացնել այդ նպատակին համար։ Ցանձնաժողովը նկատողութեան առաւ նաև գաւառներէ հասած կարօտութեան գիրերը և անոնց մասին ալ կարգ մը տնօրինութիւններ ըրաւ։ Ցանձնաժողովը որոշեց որբանոցներու երկամեայ թոշակները յղել յառաջիկայ շաբթու մէջ։

ԱԶԴ

Ղալաթիոյ Ս. Լուսաւորիչ Եկեղեցւոյ Խնամակալութիւնս կը ծանուցանէ թէ, Արմաշու Փոխ-Վանահայր և Դպրեվանուց վերատեսուչ Գեր. Տ. Եղիշէ Եպիսկոպոս Դուրեան հրաւիրեալ է վաղը, Հինգշաբթի Ս. Եկեղեցւոյս մէջ քարոզելու՝ ի հոգեւոր մխիթարութիւն բարեպաշտ ունկնդրաց։

29 Փետր. 1900 Կնիք Ղալաթիոյ
Ղալաթիա Խնամակալութեան

Ծանօթ.—Սկզբնաւորութիւն ժամը 2ին
Արեւագալ » 3ին
Քարոզ » 4ին

ՆԵՐՍԷՍԵԱՆ ՈՐԲԱՍԻՐԱՑ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԻԶՄԻՐԻ

Տէր Խմբագիր, հաճեցէք Արեւելքի մօտակայ թիւերէն մէկուն մէջ հրատարակել յետագայ նուիրատուութիւնները։

1.—Փոխան ծաղկեփունջի Ցակոբ էֆ. Գալէնտէրեան նուիրեց 2 օսմ. ոսկի, Ցովհ. էֆ. Միքէլեանի և Օր. Սիմոնեանի հարսանեաց առթիւ։

2.—Կարապետ էֆ. Սիմիսարեան նուիրեց փոխան պսակի 2 մէճիտ Տամկաճեան Խաչատուր էֆ.ի մահուան առթիւ։

Շնորհակալութիւն կը յայտնենք նաեւ քաղաքիս փաստաբաններէն Նազարէթ էֆ. Ներսէսեանի որ հաճեցաւ որդեգրել Տրապիզոնցի Թովմաս Քեազըմճեան անուն 13ամեայ որբը՝ փաստաբանութեան արհեստը սորվեցնելու պայմանով։

Ի դիմաց Ներս. որբասիրաց ընկ.
Ատենադպիր Ատենապետ
Ռ. ՈՐԲԵՐԵԱՆ Գ. Մ. ՔԷՇԻՇԵԱՆ

ԹՂԹԱԲԵՐ
ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

(Մարտ 11ի բերբերէն)

ՈՍԿԻՒ ՀԱՆՔԵՐԸ

Եթէ պատերազմը Պօէրներու պարտութեամբը աւարտի, Եօհաննէսպուրկի շրջակայքը գտնուած ոսկիի հանքերը օգտակար չպիտի հանուին եղեր. Անգործածելի մնացած կարգ մը հանքեր երկրին տակէն ելած ջուրերով կը լեցուին։

ԵՕՀԱՆՆԷՍՊՈՒՐԿ

Թրանսվալի կառավարութիւնը որոշեց Եօհաննէսպուրկի մէջ գտնուած օտարականներէն ոստիկաններու խումբ մը կազմել, քաղաքին մէջ բարեկարգութեան պահպանմանը հսկելու համար։

ՊՕԷՐ ԳԵՐԻՆԵՐԸ

Սիմոնթաուն (Բարեյուսոյ Գլուխի գաղթավայր) գտնուող Պօէր գերիներէն ոմանք փախչիլ փորձեր են գետնին տակէն ճամբայ բանալով, բայց անգլիացի պաշտօնեաները իմանալով անմիջապէս արգիլեր են։

ՊՕԷՐՆԵՐՈՒՆ ԿԱՐԾԻՔԸ

Թրանսվալի բարձրաստիճան պաշտօնեաներէն ոմանք սա յայտարարութիւնները ըրեր են անգլիական լրագրի մը թըղթակցին.- «Եթէ Անգլիոյ նպատակն է մեր երկիրը բոլորովին գրաւելով իր ընտացուածքներուն կցել, այդ պարագային մահու և կենաց պատերազմի մը պիտի ձեռնարկենք։ Այս պահուս երբ Անգլիոյ զինուորական փառքն ու ազդեցութիւնը վերահաստատուած է, եթէ ուզէ մեզի հետ բանակցութեան մտնել բանաւոր պայմաններու վրայ հաշտութիւն կնքելու, մենք ինչ որ կարելի է պիտի ընենք այդ բանակցութիւնները յաջողցնելու համար։ Այս միջոցիս մենք մեր խաղաղասէր բաղձանքները կը յայտնենք աշխարհի. ուստի Անգլիոյ համար պատուաբեր չէ պատերազմը շարունակելու յամառիլ։ Եւրոպայի հանրային կարծիքը, որ մեզ համակիր է, տեսնենք ինչ ձեռնարկ պիտի ընէ, այս աղէտին վերջ մը տալու համար։»

ՊԼԷՕՄՖՈՆԹԱՅՆԻ ՃԱՄԲԱՆ

Լորտ Ռոպէրթսի յառաջապահներուն հրամանատար Ֆրէնչ զօրավարը տեղեկագիր մը ղրկելով ընդհանուր հրամանատարին ըսեր է — «Մեր առջեւ թըշնամին հետք չկայ։ Լուր առի թէ պօէր հրամանատարները փախած են։ Կ՚երեւայ թէ առանց ընդդիմութեան Պլէօմֆոնթայն պիտի մտնենք։ Պօէրներուն կողմէ պատերազմի դաշտին վրայ թողուած ռազմամթերքները օգը հանեցինք։»

ՔՐՈՆԷՅ՝ ՖՐԱՆՍԱՑԻ

Ֆրանսական լրագիրները կ՚ըսեն թէ Քրոնէյ զօրավարը՝ Ս. Պարթըլէմիին փախած Ֆրանսացիներէն մէկին զաւակն է և հետեւաբար Ֆրանսացի։ Հոլանտերէն Cronje ֆրանսերէն Crosnier կը գրուի եղեր։

ԱՖՐԻԿԱՆՏԵՐՆԵՐԸ

Բալմէյֆոնթայնէն կը հեռագրեն մարտ 9 թուականով թէ Լէտիպրի շուրջը ապստամբած աֆրիկանտերները կը յանձնեն իրենց հրացանները ու փամփուշտները։ Մինչեւ հիմա 55 հրացան և 70,000 փամփուշտներ յանձնուած են։

ԼԷՏԻՍՄԻԹ

Լէտիսմիթէն անցեալ հինգշաբթի օրուան թուականով կը հեռագրեն թէ երկաթուղիի կառախումբերը անընդհատ ուտելիք կը փոխադրեն և ետ կը դառնան հիւանդներ ու վիրաւորներ տանելով։ Սաստիկ տաք կ՚ընէ. փոշին անտանելի է։ Քաղաքը մաքրելու գործողութիւնը կը շարունակուի։ Զինուորները ցրուած վիճակի մէջ բանակցած են քաղաքին դուրս։ Կը յուսացուի թէ Թուկէլայի վրայ, Քոլէնզօյի մօտ, կամուրջին շինութիւնը աւարտի տասնըհինգ օրէն և կառախումբերը կարենան անցնիլ։

ՄԻԹԻՆԿ ՄԸ

Ուրբաթ օրը Շիքակոյի մէջ միթինկ մը տեղի ունեցաւ վեց հազար հոգիի մասնակցութեամբ՝ մեծ մասամբ գերմանացի ու իրլանտացի։ Հանգանակութիւն ալ կատարուելով կարեւոր գումար մը հաւաքուեցաւ։ Բանաձեւ մը քուէարկուեցաւ, որով կը խնդրուի Մ. Նահանգաց միջնորդութիւնը՝ Հարաւային Աֆրիկէի մէջ հաշտութիւն գոյացնելու համար։

ՃԱՐՈՆՑԻՆԵՐԸ

Ճարոնի բոլոր լրագիրները գոհունակութիւն կը յայտնեն շնորհաւորական այն հեռագրին համար զոր անգլիական յաջողութիւններուն առթիւ Ճարոնի կայսրը ուղղեց Վիքթորիա Թագուհիին։ Թոքիոյի ամէն գլխաւոր լրագիր սապէս կը խօսի.

«Մենք երբ օտար տէրութիւն մը չենք նկատեր Անգլիան. շատ համակիր ենք անոր. մեր Վեհապետը ոչ միայն իր՝ այլ ամբողջ ազգին անունովը շնորհաւորեց Անգլիան։»

ՔՈՄԷՏԻ ՖՐԱՆՍԷԶԻ ՀՐԿԻԶՈՒՄԸ

Լոնտոնէն կը հեռագրեն Մաքէնի թէ Քոմէտի Ֆրանսէզի հրկիզումը ընդհանուր ցաւ մը առաջ բերեր է Անգլիոյ մայրաքաղաքին մէջ։ Ակումբներու, թատրոններու մէջ և վերջապէս ամէն տեղ այդ արկածին վրայ կը խօսին, խորին ցաւ յայտնելով այդ հաստատութեան փճանալուն և դերասանուհիի մը եղերական մահուանը համար։ Բոլոր լրագիրները, նոյն իսկ անոնք որ հակակիր են Ֆրանսայի, համակրական լեզուով մը կը խօսին Մոլիէռի Տան, ինչպէս կը կոչեն զայն, փճանալուն համար։

Հեռագիր
ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

ՊԱՏԵՐԱԶՄԻ ԼՈՒՐԵՐ

ԼՈՆՏՈՆ, 13 մարտ.— Հաստատութիւն կը գտնէ այն զրոյցը թէ Մ. Նահանգաց նախագահ Պ. Մաք Քինլի որոշած է միջամտել Հարաւային Աֆրիկէի պատերազմին։

—Իրազեկ աղբիւրներէ առնուած լուրերու նայելով, Անգլիա մերժեր է՝ Քրիւկէր ու Շթէյնի նախադասութեան վրայ բանակցելու համար, վասն զի այդ խնդիրը հիմնուած է երկու Հանրապետութիւններու անկախութեան ճանչցմանը վրայ, ինչ որ Անգլիա բնաւ չուզեր ճանչնալ։

—Ֆրէնչ զօրավարը յաջողեցաւ գրաւել երկու կարեւոր բլուրներ որոնք Պլէօմֆոնթայնի ճամբան կը տիրեն։ Զօրավարը կը յուսայ, այդ դիրքերուն շնորհիւ, գրաւել Պօէրներու կառախումբերը։

—Մէյֆքինկէն տակաւին լուր չկայ։ Հեռագիր մը կ՚ըսէ թէ Պատէն-Բօուէլ գնդապետը պիտի փորձէ Մէյֆքինկը ազատելու։

—Լորտ Ռոպէրթս Վանտէրվիլլ հասաւ։ Լորտը կրցաւ խուսափիլ զօրաւոր կերպով ամրացած Պօէրներու զօրաբանակէ մը որ 12,000 հոգիէ կը բաղկանայ։

—Պ. Սէսիլ Ռոտս մարտ 14ին Բարբէյուսոյ Գլուխէն ճամբայ պիտի ելլէ դէպի Լոնտոն։

—Լոնտոնի սակարանին մէջ գործառնութիւնները գրեթէ ոչինչ են, բացի Ռիօ Թինթոյէն որ միշտ կը բարձրանայ (54.75)։ Պղինձի գինն ալ 75.50 անգլիական ոսկիի բարձրացած է։ Միւսները անփոփոխ են։

ՀԱՅՐ ՏԻՏՈՆԻ ՄԱՀԸ

ԲԱՐԻԶ.—Ֆրանսայի նշանաւոր քարոզիչ Հայր Տիտոն այսօր մեռաւ։ Նշանաւոր Տոմինիքեանը քանի մը տարիէ ի վեր կը վարէր Առքէյօյի քոլէժը։

ՖՐԱՆՍԱՑԻ ԵԼՄՏԱՑՈՅՑԸ

ԲԱՐԻԶ.—Ֆրանսայի ելմտացոյցի յանձնաժողովին նախագահ Պ. Պէլիէ հակառակ է եկամուտի վրայ տուրք դնելու առաջարկութեան։

ԱԿՌԱՆԵՐՈՒ ԿԱՐԵՒՈՐՈՒԹԻՒՆԸ.— Ակռաներու չգոյութիւնը կը յղացնէ արտասանութեան և դէմքը կը տձեւացունէ։ Առանց լաւ ակռաներու բնաւ կատարեալ ծամողութիւն չկայ, առանց կատարեալ ծամողութեան բնաւ կատարեալ մարսողութիւն չկայ. առանց մարսողութեան չի կայ սննդառութիւն, առանց սննդառութեան չի կայ առողջութիւն, և առանց առողջութեան ի՞նչ է կեանքը։ — Ուրեմն խորհուրդ կու տանք ատամնաբոյժ անձերու դիմել Տքթ. Պարիի, միակ ատամնաբոյժը որ երկու հազար տարիէ ի վեր երկու անգամ կրնայ տեղը դնել երբեք և անարմատ ակռաները՝ արհեստական ամենագեղեցիկ ու ամենահաստատուն ակռաներ պատրաստել առանց քիմքի, կեռերու, զսպանակներու, եայլն, որոնք լաւ արտասանութիւն հետ կատարեալ ծամողութիւն կ՚ապահովեն։

Ամէնէն փափուկ, ամէնէն ջղային անձերը կրնան կատարեալ ապահովութեամբ դիմել Տքթ. Պարիի՝ լիովին գոհ մնալու համար։ Արդէն իրեն դիմողը կատարելապէս գոհ մնալէն ետքը միայն ստակը պիտի վճարէ։

Ամէն օր կը դարմանէ ժամը 9էն (Ը Ե) մինչեւ իրիկուան 5, Բերա, ֆրանսական դեսպանատան դէմը, 374 թիւ տունը

ԶԱՐԵՀ ՊԸՆԿԼԵԱՆ
ԴՈՄԻՍԻՈՆ ԽԱՆ ԹԻՒ 49

Գրասենեակ ամէն տեսակ Սակարանային գործառնութեանց, որ կը կատարուին կանխիկ և թէ օգային —հավաառուծախներ արժեթուղթերու և բաժնեթուղթերու, ինչպէս նաեւ քոնսոլիտէի, երկաթուղիի, և այլնի և այլնի վրայ։

Կատարեալ խորհրդապահութիւն և ուղղամտութիւն։ Թիւ 550

ՍԱԿԱՐԱՆ

Գրեթէ նոյն և նման են գիները. միայն մեր քոնսոլիտէն քիչ մը թոյլ է Բարիզի Սակարանական հեռագրով և երկաթուղին կէս Ֆր. երէկուընէ աւելի։ Իսկ Լոնտոնի Սակարանին մէջ կարծես քանի օրէ ի վեր բնաւ գործ չըլլար, այնչափ անփոփոխ են հոն՝ թէ՛ մեր և թէ անգլ. քոնսոլիտէին գիները։ Մեր Սակարանին մէջ հաստատ են գիները։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Դ.	Օ. Ո.	25	12 1/2
Ամէնէն բարձր գին	»	25	15 1/2
Ամէնէն վար գին	»	25	11 1/2
Րումէլիի Երկթ. զոյգ.	Ֆր.	126	92 1/2
Ամէնէն բարձր գին	»	126	50
Ամէնէն վար գին	»	126	—

ԲԱՑՈՒՄ 1 Մարտ

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Դ.	Փ. Կ.	25	11 1/2
Րումէլիի Երկաթուղի	Ֆր.	126	25
Օսմանիյէ		432	—
Ռէժի		296	—
Օսմ. Պանքա		13	—
Քրէտի Ժէնէրալ Օթոմ.		2	35
Թօս. Օթ. Շանժ է Վալէօռ	Ա. Ո.	0	08
Օսմ. Ապահ. Ընկ.		4	42
Թրամուէյ բաժնեթ.		675	—
» ժուիսանս		225	
» պարտամ.	Ֆր	486	
Թիւնէլ Գոլսո	»	476	50
Թրանսվալ	»	65	—

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ

20 ֆրանքնոց	Ղրշ.	87	20
Անգլիական ոսկի	»	110	10
Թոլ էմբէրիալ	»	90	10
Ֆլորին	»	51	13
Մէճիտիէ արծաթ	»	108	01
Մէճիտիէ	»	96	10
Ռուպլի Թղթադրամ	Օ. Ո.	8	61

ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ

Լոնտոն 3 ամիս	Ղրշ.	109	10
» » » չէք	»	110	05
Բարիզ » »	Ֆր.	22	93 3/4
» » » չէք	»	22	83 3/4
Պէրլին անտեսիս չէք	Մարք	18	58
Վիեննա չէք	Ֆիոր.	21	89

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

ԼՈՆՏՈՆ, 13 Մարտ

Անգլիական Քոնսոլիտէ		101	43
Օսմանեան Ռանթ սէռի Բ.		47	25
Օսմանեան Ռանթ սէռի Դ. բաց.		23	50
Օսմանեան Ռանթ սէռի Դ. զոյգ.		23	50
Օսմանեան Պանքա		13	—
Ռուսական 189		96	—
Հելլենական 5 %		39	50
» Մօ օբօլ		45	—
Պուլկարական 1888		87	63
Էժիբսիէն Իւնիֆիէ		104	—
Զարթըրտ		3	68
Տօմինիալ		103	—
Թրանսվալ		2	62
Այտըն Երկաթուղի		9	50
Փոխառինուէ ըն		25	46 1/4

ԲԱՐԻԶ, 13 Մարտ

Ֆրանս. Ռանթ 3 %	»	102	10
» » 3 1/2 %		102	02 1/2
Օսմ. Քոնս. սէռի Դ. բաց.	Ղրշ.	24	—
» » » զոյգ.		23	85
» » » Բ.	»	47	87
» » » Գ.	»	27	50
Օսմ. Կայս. Պանքա	»	576	—
Օսմանիէ	»	432	—
Րումէլի Երկաթուղի	Ֆր.	129	25
Օսմ. Ռէժի	»	297	—
Բրիօրիթէ Թիւրք 4 %		490	—
Քրէտի Լիոնէ		1137	—
Իտալական Ռանթ	»	94	25
Սպանիական արտաքին	»	71	51
Էժիբսիէն Իւնիֆիէ		106	—
Թրանսվալ	»	66	75
Չէք Լոնտոնի վրայ	»	25	230
Գոլտֆիլտս	»	63	50
Զարթըրտ		91	—

ՊԷՐԼԻՆ, 13 Մարտ

Ռուպլը	»	216	10
Րումէլիի Երկաթուղի	»	125	—
Անատ. Երկթ. պարտամուրհ.	»	—	—
Փոխ. Լոնտոնի վրայ 3 ամս.	»	20	285

ՎԻԵՆՆԱ, 13 Մարտ

Փոխան Լոնտոնի վրայ	»	242	90
Րումէլիի Երկաթուղի	»	121	50
Օսմ. Ռէժի	»	142	70

ՊՐԻՒՍԷԼ, 13 Մարտ

Օսմ. Քոնս. սէռի Դ.		23	62
Րումէլիի Երկաթուղի		126	—

Տր. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ
396, Մեծ փողոց Բերա, 396
Տեսնել 4րդ երեսը

ՏՈՔԹՈՐ Կ. ԱԹԱՆԱՍԵԱՆ որ տասնըհինգ տարիէ ի վեր իբր Բժիշկ, Վիրաբոյժ և Մանկաբարձ իր յաջողակութեամբ, գոհ ըրած էր հասարակութիւնը, վերջերս ուղեւորութիւն մը ըրած է Եւրոպա յատկապէս մօտէն ուսումնասիրելու համար արդի վիրաբուժական գործողութեանց վերջին կատարելագործեալ դրութեանց ամէն մանրամասնութիւնները (techniques), և յաջորդաբար Եւրոպայի գլխաւոր բժշկական կեդրոններուն՝ ԷՏԻՆՊՈՒՐԿԻ, ԼՈՆՏՈՆԻ, ԲԱՐԻԶԻ ԵՒ ՎԻԷՆՆԱՅԻ հիւանդանոցներուն մէջ ժամանակիս էն նշանաւոր վիրաբոյժներու կատարած գործողութիւններուն որունհետեւելով՝ ուսումնասիրած է, մանաւանդ կանանց ներքին գործարաններու, և որովայնի վրայ կատարուած ամէն գործողութիւնները (Laparotomie), և ասոնց համար պէտք եղած գործիքներն ալ հոգալով վերադարձած է այժմ իր բնակավայրը՝ ԻԶՄԻՐ։ Ուստի պատիւ ունի ծանուցանել արգոյ հասարակութեան թէ պատրաստ է դարմանելու իրեն դիմող ամէն հիւանդները. կատարել ամէն տեսակ վիրաբուժական գործողութիւններ մարմնոյ որ և է մասին վրայ։ Կը տեղաւորէ կոտրած և խախտած (քրքրէ, չրքրէ) ոսկորները նորագոյն մեթոտներով։ Մասնաւորապէս յանձն կ՚առնէ դարմանել ԿԱՆԱՆՑ ծննդական գործարանաց հիւանդութիւնները՝ ժամանակիս էն կատարեագործեալ կերպերովը։

Ամէն Ուրբաթ օր ձրի կը դարմանէ աղքատաց ԱԿԱՆՋԻ ՔԹԻ և ԿՈԿՈՐԴԻ հիւանդութիւնները և վիրաբուժական գործողութիւններ կը կատարէ։

486 26—100

ՈՒՆԻՕՆ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.
Հիմնեալ 1828—1829ին

1828
L'UNION
DE PARIS

ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ ՀՐԴԵՀԻ ՃԻՒՂԻՆ 97 Միլիոն
ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ ԿԵՆԱՑ ՃԻՒՂԻՆ 137 Միլիոն

Ընկերութեան դրամատունն է ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱՆ

Թուրքիոյ և Պուլկարիոյ Տնօրէն Սիմոն էֆ. Քույումճեան

Կենաց ճիւղին տեսուչ Միհրան էֆ. Տէր Ներսէսեան

Կ. Պոլիս, Ղալաթիա, Թաշտապուրունի Խան, Օսմ. Պանքային դէմ։

ՕՖՈՐԴ ՄՈՒՐԻ ՋԿԱՆ ՕՇԱՐԱԿ 1888
Եըլտըզ, Կ. Պոլիս, 13 դեկտ.

Պարոնայք Օգոդ եւ Փօուէն,

Կը ցաւիմ որ պաշտօնական դիրքովս կարող չեմ փորձեր ընել, այլ համաձայն ուրիշներուն փորձերուն եւ այն բժշկաց որոց պաշտօն յանձնեցի փորձել զայն մեր հիւանդանոցաց մէջ, կը այտարարեմ որ ձեր Մօրիւ ձկան իւղն իբր այս վիճակին մէջ դիւրաւ խմուելով եւ մարսուելով, կը համապատասխանէ այն յատկութեանց զորս անհրաժեշտ գիտութիւնն ի վաղուց անտի ուզած է, մանաւանդ այդ յաջող պատաստութեան մէջ։ ՏՐ. Ս. Ս. ՄԱՎՐՈՅԷՆԻ ՓԱՇԱ
Բժիշկ Վեհ. Սուլթանի

ԱԶԴ
ՕՍՄ. ՌԷԺԻԻ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Օսմ. Ռէժիի մասնաւոր պատրաստութեանց յատուկ բաժինը (Բերա Մեծ Փողոց, Թիւ 249) պատիւ ունի ծանուցանել իր յաճախորդներուն և հասարակութեան թէ Հավանայի Հանրի Քլէյ և Պօք եւ ընկ. վաճառատունէն ուղղակի ընդունած է այլեւայլ տեսակի պատկանող ու բոլորովին թարմ առաջնակարգ սիկառներ։

Այս սիկառները ինչպէս նաեւ ուրիշ բազմատեսակ սիկառներ, այսօրուընէ սկսեալ յաճախորդներու տրամադրութեան տակ դրուած են չափաւոր գիներով։

Օսմ. Ռէժիի մասնաւոր պատրաստութեանց յատուկ բաժինը միշտ տրամադրելի կ՚ունենայ զուիցերիական լաւագոյն սիկառներ։

—)(15)(—

ՆԻՔՕԼ ՄԷՅՐԱ

ԿՌԱՊԱՇՏ ՀՆԴԻԿՆԵՐԸ

Բ. ՄԱՍ
ԽՈՐՀՐԴԱՒՈՐ ԴԷՊՔԵՐ

Ա.
ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄՆԵՐ ԱԺԱՆ ԳԻՆԵՐՈՎ

1895 ապրիլ 30ին՝ անհրկու փոթորիկ մը կը սպառնար հնդկական պզտիկ քաղաքի մը՝ Նիճիկիւլի։

Նիճիկիւլ հաստատուած է Մէսսուր նահանգին կեդրոնը, Պանկալորէն 20 մղոնի մը չափ հեռու, վայրի և ապառաժուտ հողի մը վրայ։

Այդ պզտիկ քաղաքը մեծ շուկայ մը ունենալուն, երբեմն երբեմն արտասովոր բազմութիւն մը կ՚ընդունի։

Այդ ապրիլ 30ի օրը մանաւանդ բազմաթիւ ժողով ւրդ խռնուած էր քաղքին մէջ ու միակ պանդոկը որ հոն կը գտնուէր, բռնուած էր ամբողջովին։

Լուսնալու մօտ էր։

Պանդոկին կամարներուն տակ բաւական թուով գիւղացիներ քնացած էին իրենց ճերմակ հագուստներուն մէջ փաթթուած։ Բրահման դասակարգին կը պատկանէին ատոնք՝ ինչպէս որ կը հասկցուէր իրենց վիզէն կախուած նուիրական ժապաւէնէն. ոմանք ալ չարքիա դասակարգին կը պատկանէին։

Այս երկու դասակարգերը միայն իրաւունք ունէին պառկելու պանդոկին այդ մասին մէջ որ պատւոյ վայր մը կը համարուէր։

Իսկ բոլոր անոնք որ այդ դասակարգերուն չէին պատկաներ, պանդոկին շըրջափակէն դուրս՝ ընդարձակ ամբարանոցի մը մէջ սեղմուած էին։ Բարիաներն էին այդ մարդիկը, գանեցնող աղտեղութեան մը մէջ իրարու վրայ դիզուած։

Հնդիկ սովորոյթները այսպէս իրարմէ անջատ կը պահեն Բրահմաններն ու Բարիաները։ Եւ ամէն Հնդիկ՝ իրեն առաջին պարտականութիւն կը համարի յարգել այդ հնաւանդ կանոնը։

Կամարներուն տակ՝ առանձնաշնորհեալ Բրահմաններն ու Չաթրիաները հազիւ արթնցած էին, երբ զարմացմամբ տեսան թէ մուրացիկ մը՝ որ ապահովաբար բարիա դասակարգէն էր, կը պատրաստուէր կամարներուն տակ մտնել և իրենց քովը գալ։

Սոսկալի կերպարանքով մարդ մըն էր այդ մուրացիկը, կատարեալ կմախք մը իր ամբողջութեամբ. մորթը կանճած, ոսկորներուն փակած էր, և աչքերը միայն կենդանութեան նշան մը ցոյց կու տային ամբողջ մարմին վրայ։

Նոյն ատուն իսկ հասած էր ուխտաւորներու խումբի մը հետ, ամէնքն ալ իրեն պէս աղքատ։

Բայց ներս մտնելուն պէս, փոխանակ Բարիաներուն գտնուած ամբարանոցը ուղղուելու, չիտակ պանդոկին աւազանին քով երթալով լուացուած էր. պարագայ մը որ գայթակղութեան առաջին պատճառ մը կը ստեղծէր՝ քանի որ Բարիաները, —ինչպէս բորոտները, — իրաւունք չունին աղբիւրներու ջուրէն լըւացուելու։

Այդ առաջին յանդգնութենէն ետքը, մուրացիկը նոր յանդգնութիւն մըն ալ ընելու կը պատրաստուէր պանդոկին կամարներէն անցնիլ ուզելով։

Եւ արդարեւ անցաւ ալ, առանց իր շուրջը բարձրացող մրմունջներուն կարեւորութիւն տալու. ու գնաց խառնուիլ Բրահմաններու և Չաթրիաներու բազմութեան։

Բայց այս անգամ ա՛լ չափը անցուցած էր։

Բուռն բողոքներ բարձրացան չորս կողմէն։

Քանի մը հոգի ոտքի ելան ու գաւազաններով յարձակեցան սրբապիղծին վրայ՝ մինչդեռ ուրիշներ գացին եղելութիւնը պանդոկապետին իմաց տալու։

Քիչ ետքը այս վերջինը եկաւ. հսկայ կազմուածքով թիկնեղ ու կորովի երիտասարդ մըն էր։

Մէկ երկու բառով հասկցաւ իրողութիւնը և սոսկալի կերպով բարկանալով, մուրացիկին ըսաւ.

—Շո՛ւն, ի՛նչ համարձակութեամբ կու գաս վրդովել անա՛նկ մարդիկ՝ որոնց նայելու անգամ իրաւունք չունիս։

—Կ՚ուզէի հոսկէ անցնելով պանդոկ մտնել։

—Ի՞նչ պիտի ընէիր պանդոկին մէջ։

—Մէկը պիտի փնտռէի։

—Ո՞վ։

—Քեզ...

—Զի՞ս..., հարցուց պանդոկապետը զարմացած։

Ու կարծելով թէ դիմացինը կը զբօսնու իրեն հետ, ձեռքը վերցուց որ զարնէ անոր։

Բայց մուրացիկը առանց այդ բանին կարեւորութիւն տալու, շուտ մը բերանը անոր ականջին մօտեցուց և հետեւեալ խօսքը արտասանեց.

«Անքաեալ Քաննամայա»

Այս երկու բառերը՝ զորս մուրացիկը արտասանեց, մոգական ազդեցութիւն մը ըրին պանդոկապետին վրայ։

Դէմքին արտայայտութիւնը փոխուեցաւ իսկոյն։

Բարձրացուցած ձեռքը վար առաւ և իր խօսակցին մօտենալով՝

—Ուրկէ՞ կու գաս, հարցուց անոր շատ կամաց։

—Նիրվանայէն, պատասխանեց մուրացիկը։

—Ո՞ւր կ՚երթաս։

—Նիրվանային։

—Ի՞նչ կը պահանջես ինծմէ։

—Ոչինչ այս վայրկեանիս։ Բայց կ՚ուզեմ որ այս իրիկուն ինծի միջոցը հայթայթես Քալիի տաճարը կարենալ հասնելու։

—Ուզածիդ պէս պիտի ըլլայ։

Ցետոյ, դառնալով Հնդիկներու ամբոխին՝ որուն բարկութիւնը դեռ չէ՛ր իջած, ըսաւ.

—Հանգիստ թողէք այս մարդը, խենթ մըն է. արժանի չէ մեր բարկութեան։

Բայց իր էն նուիրական աւանդութեանց մէջ վիրաւորուած ամբոխը չէր ուզեր հանդարտիլ։

Պանդոկապետը հասկցաւ կացութեան ծանրութիւնը և ըսաւ մուրացիկին ականջէն ի վար.

—Այս անբաններ հանդարտեցնելու համար պէտք է որ քու արուեստիդ հրաշալիքներէն մէկ քանին պարզես անոնց աչքին առջեւ։ Անշուշտ տեղեակ ես Կուսայինի գիտութեան գաղտնիքներուն. արդէն դուն ինքդ Կուսային մըն ես, ինչպէս կը յայտնէ համբիչդ։

Կուսայինն՝ անունն է այն հնդիկ կրօնաւորներուն՝ որոնք Հնդկաստանի մէջ կը շրջին աճպարարութիւններ ընելով և կամ մոգական գիտութեան գաղտնիքները պարզելով հետաքրքիրներու։

—Երբոր ասոնք քնանան, շարունակեց պանդոկապետը, կու գաս զիս կը գտնես պանդոկին մէջ և ինծի կ՚ըսես թէ ճամբայ ելլելէ առաջ ի՛նչ բանի կը փափաքիս։ Մնաս բարով։

Եւ հեռացաւ գնաց՝ իր խորհրդաւոր պանդոկապետին հետ անգամ մըն ալ փոխանակելով ոչ նուազ խորհրդաւոր ասութիւնը.

—Անքաեալ Քաննամայա։

Պանդոկապետը շա՛տ լաւ խորհուրդ մը տուած էր մուրացիկին։

Հնդիկ ժողովուրդը խենթի պէս սիրահար է այն աճպարարութիւններուն և խաղերուն՝ զորս Ֆաքիրները ի գործ կը դնեն։

Մուրացիկը, առանց վայրկեան մը կորսնցնելու օգտուեցաւ պանդոկապետին տուած խորհուրդէն։

Կապիկի արագութեամբ մը, վերարկուն ոտքերուն առջեւ տարածեց. յետոյ գօտիին մէջէն երկու եղէգէ սրինգներ և դեռ ուրիշ շատ մը գործիքներ հանեց ու կանոնաւոր կերպով շարեց վերարկուին վրայ։

(Շարունակելի)

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1852

Տրք Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ

396 ՄԵԾ ՓՈՂՈՑ ԲԵՐԱ 396

([illegible])

Կատարելագործեալ գործիքներու միջոցաւ ամենատառապեալ ցաւած ակռաներն ձեւ անցաւ կը լեցնեն. ցաւէ զերծ և [illegible]:

Նորաձեւ ոսկեայ, [illegible], և [illegible] ակռաներ կը պատրաստեն, յար և նման բնականին, [illegible]:

Բերնի հիւանդութիւնք կատարելապէս կը բուժուին [illegible]:

Ց. Գ. Զմեանները կիրակի օրերն ալ (ժամը [illegible]) [illegible] գործատեղին: 197

[illegible] բերան, թիւ 1 [illegible]:

Պէտք պահէք ձեր դէմքին գեղեցկութիւնն ու թարմութիւնը գործածելով մասնաւոր բրնձափոշի

La VELOUTINE

CH^les FAY, Perfumista
PARIS, 9, Rue de la Paix, 9, PARIS

ՕՍՄ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԴՀ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԻՄՆՈՒԱԾ
Վեհափառ Սուլթանին Կայսերական Իրատեով
Որ կը կրէ 2/14 Օգոստ. 1892 Թուական ը
(30 Հէֆէր 1310)

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ
Հրդեհի, արկածներու, փոխադրութեանց եւ կեանքի վրայ
Ընկերութեան կեդրոնատեղին կը ՈԼԻՄ ՆԷՆԻ խան, Քարաքէօյ Ղալաթիա

Գործակալ, Ղալաթիոյ մէջ Գ. Ալպէռ Սիմքնս Ցակոբեան խան, Վօյվօտա փողոց Թիւ 67

Գործակալ, Պոլսոյ կողմը Օսմ. Պանքայի մասնաճիւղը Եէնի ճամի Հավիւսը փողոց, Օսմ. նամակատան դէմը

Ընդհ-գործակալ Պոլսոյ կողմը Գ. Ի. Զաւօխ Մարքուճըլար, Զաքըլը խան, Թիւ 21 194

Լ Ա Ն Գ Ք Ը

ԱՐԵՒԵԼՔԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆՑ ԱՄԵՆԷՆ ՀԻՆ, ՀԱՄԲԱՒԱՒՈՐ ԵՒ ՏԱՐԱԾՈՒԱԾ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆԸ

Երաշխաւորութեան գումար 147 միլիոն.
1871էն մինչեւ 1897 վճարուած գումար 239 միլիոն:

ՎԱՐՉԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ

Գ. Գ. Կոմս Էտմոն Ջիչի, կայս. և Թագ. մասնաւոր խորհրդական, Նախագահ
» Ռոտոլֆ Հօեօս, Փոխ-Նախագահ.
» Ժօզէֆ Հօեօս, Կայս. և Թագ. մասնաւոր խորհրդական.
» Գոլոմօն Նագօ, » » » »
» Անթուան Բրօքէչ տ'Օսթէն.
Թէոտոր Բօնձէն
Ժան տը Վէնինկ-Ինկէնհայն

Կառավարութեան Քօմիսէր
Գ. ԺԱՆ ՄԻԻՖ, Կայս. և Թագ. Նախարարական խորհրդական
Ընդհանուր գործակալ. ԼԻՕՆԷԼ ՊՈՆՏԻ

ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ. Բերա, Թիւնէլի հրապարակը, Սարաֆօղլուի տունը:
ԱՐԵՒԵԼՔԻ ՀԱՄԱՐ 202

ՀԱՄՊՈՒՐԿ ԵՒ ՄԻՒՆԻԽ

ՄԻԱՑԵԱԼ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Դրամագլուխ	ֆրանք	27.000.000
Պահեստի դրամ	»	52.002.500
Տարեկան հասոյթ	»	70.339.912

Ընկերութիւնս ՓՈԽԱԴԱՐՁ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ կ'ապահովագրէ մթերանոցներ, և բնակութիւններ և ասոնց մէջ գտնուած վաճառքներ և կարասիներ խիստ չափաւոր սակագինով: 514

Լիազօր ներկայացուցիչ Կ. Պոլսոյ

ԳԱՌՆԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ. Պոլիս, Պահչէ-Գափու, Անանիտխան. 20 21 22

ՅԱՐՍՏԱՆԱԼՈՒ ԴԻՒՐԻՆ ՄԻՋՈՑ

Անոք, անօգնական տղայ մըն էի, երբ հարստանալու իղձէն բռնկած, Աֆրիկէի Թրանսվալի ոսկեհանքերը վազեցի. ու ամբողջ մասուք չպատճառելու համար գանց պէտք ըսեմ պատմել հոն քաշած տառապանքս. սակայն միայն գիտցէք որ, երբ ոսկեհանքերը ոմանց հարստութեան պատճառ կ'ըլլան, ապահովապէս ուրիշ մեծագոյն մասի մըն ալ առողջութեան փճացումին և կեանքին կորստեան պատասխանատուն են: Բաղդը ժպտեցաւ ինծ. հինգ վեց տարի տառապանք քաշելէ վերջ բաւական կարեւոր գումարով մը հայրենիքս վերադարձայ. սակայն աւա՜ղ առողջութիւնս վայելելու: Թրանսվալի չոր, հեղձուցիչ, վատառողջ հանքերը առողջութիւնս խանգարած էին: Անորժակ բնաւ չունէի և ինչ որ ուտէի, ստամոքսիս վրայ կը ծանրանար. ուժասպառ էր ծունկերս. կը դողդղէի. գիշերները բնաւ չէի քնանար և երբ վայրկան մը մրափէի, սոսկալի մղձաւանջներով սրտնդոստ կը ցատկէի: Ճաշէն վերջ, ստամոքսիս մէջ խիթեր կզգայի. գլուխս կը դառնար աչքերս կը մթագնէին: Շատ մը դեղեր փորձեցի սակայն և ոչ մէկէն օգուտ տեսայ. վերջապէս բժշկի մը յանձնարարութեամբ և ՌՕՊԼՃՕՆ անուն դեղը սկսայ գործածել և երեք օր վերջ ախորժակս բացուիլ սկսաւ. Շարունակելով ՌՕՊԼՃՕՆ հետզհետէ քունս կանոնաւորուեցաւ. մարսողութիւնս ու բնական պէտքերս իրենց սովորական վիճակը ստացան և երկու երեք ամսէն կատարելապէս առողջացայ: ՌՕՊԼՃՕՆ Կ. Պոլսոյ և գաւառներու մեծ դեղարաններուն և դեղի մթերանոցներուն մէջ կը ծախուի:

466 Դ. 6—13

ՀԻՆ ԳԻՆԻ Երեսուներուք տարուան, բժիշկներու կողմէ յանձնարարուած նոր ապաքինածներու և անարիւնութիւն ունեցողներու: Դիմել Օրթագիւղ, Հանգուցեալ Մուխթար Ցաւոբ աղայի տունը:

EMULSION SCOTT

ՍԳՕԹԻ ՕՇԱՐԱԿԸ

Գործարանին Նշանը

աշխարհի մէջ լաւագոյն դեղն է
ԵՐԱԽԱՆԵՐՈՒ ԵՒ ՏՂԱՅՈՑ
ամէն տեսակ հիւանդութեանց համար:

Ամենէն անհրաժեշտ ձկան իւղն է «հիբօֆօսֆիթ մը» 20 է մը սուտ» ի հետ խառնուած: Տղայք հաճոյքով կ'ուզեն ճաշակել զայն: Բնաւ ուրիշ դեղ մը ասոր չափ ազդեցիկ չէ, բուժելու համար

ՀԻՒԾԱՒՏԸ, ԽՈՅԼԸ (սրաճա),
ԱՆԱՐԻՒՆՈՒԹԻՒՆԸ, ԹԻՒՐՈՒՄԸ,
ՄԱՆԿԱՆՑ ՈՍԿՐԱԹԵՔՈՒԹԻՒՆԸ,
ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՎԱՏՈՒԺՈՒԹԻՒՆԸ,
ԹՈՔԻ ՏԿԱՐՈՒԹԻՒՆԸ, ՀԱԶԸ,
ՀԱՐԲՈՒԽԸ, ՆԻՀԱՐՈՒԹԻՒՆԸ,
Ւ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ՏԿԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Կը ծախուի բոլոր դեղագործներուն և դեղավաճառներուն քով:

Ներածականատ ի Կ. Պոլիս, ՀԱՄՄԷՐ ԵՒ ՀԱՒՐԼ 531

Թ Ո Մ Ա Ս Ո Ւ Ի Լ Ս Ը Ն

ՃԱՄՓԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒ

Ընդմէջ Հըլի, Կ. Պոլսոյ և Օտեսայի

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
Ալտանօ	1069	Գամօ	1497	Կօզօ	1011	Մալմօ	724	Րօզարիօ	186
Ալպէրթօ	3607	Կօնկօ	2906	Կռանտօ	1695	Մարէնկօ	2273	Սաֆօ	1118
Անճէլօ	1541	Կօրսօ	895	Հէրօ	775	Մարտէլլօ	3709	Սիբրօ	1735
Արքօստօ	2377	Տրօտօ	1811	Հիտալկօ	1581	Միքատօ	3557	Սիլվիօ	1193
Պռաւօ	1822	Տօմինօ	937	Հիմպէր	3720	Միլօ	1057	Սպէրօ	1200
Գօրօմանտօ	1254	Տաւրօ	2332	Հօրադիօ	2800	Մօնդէվիտէօ	1735	Թասսօ	1328
Գռաւօ	1076	Տռամօ	1713	Համայէր	526	Մուրիլլօ	2412	Թ. Ուիլսըն	1545
Գրիւօ	841	Տիոնէ	504	Իակօ	2554	Նէրօ	1082	Թօրբօ	3327
Գոֆֆալօ	1421	Էպրօ	2454	Իմանօ	5540	Օթէլօ	4100	Թօրէնօ	1470
Գէյրօ	1671	Էլտօրատօ	1525	Ժիւնօ	1053	Օնթարիօ	4036	Թօրքանօ	487
Գամպօսօ	1337	Էրատօ	1481	Քիլօ	1058	Օրլանտօ	1555	Ուրպինօ	2429
Գամէօ	1244	Էթնօ	954	Քալիբէօ	2307	Բալէրմօ	1637	Վէրօ	1914
Գասօ	1094	Ֆլօրէնս	1323	Քօվնօ	1700	Բօլօ	510	Վօլօ	1289
Զիրակօ	3729	Ֆլամինկօ	849	Լէօ	1058	Բիալճօ	2229	Վօլթուրնօ	2236
Սիսէրօ	1834	Ֆրանքֆորտ	4582	Լէանտրօ	2272	Բինտարօ	1663	Եէտօ	1850
Կիրօ	2697	Կալիլէօ	3060	Լիվօրնօ	1643	Րօլլօ	1613	Զէրօ	1200
Կօլօրատօ	4255	Կիրատօ	1243	Լօրէնզօ	3191	Րօմէօ	1789		

Հօրոսիօ շոգենաւը, Նաւապետ Քրօֆթ, ընդհանուր վաճառքով Հըլէն մեկնած է ամսոյս 3ին և ամսոյս 16ին հոս կը սպասուի:

Դիմել առ գործակալս Ֆ. ՀԻԼՏ ԸՆԴ ՐԻՋՕ
Թիւ 17—18. Թէլստիշ Մէյտան խան. Ղալաթիա 377

ԱՆԱՏՕԼՈՒԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ

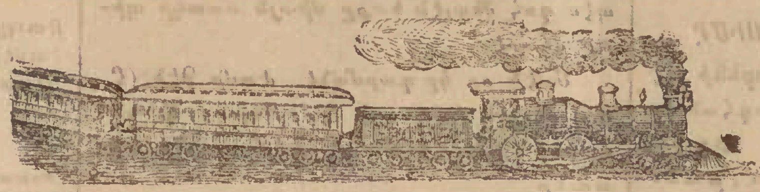

Երթեւեկութիւն կառախումբերու 1900 Մարտ. 1 (Ն. Տ.) իվեր սկսեալ

ՀԱՅՏԱՐ ՓԱՇԱ ԷՍԿԻ-ՇԷՀՐԻ ԳԻԾ

Ե Ր Թ

ԿԱՌԱԽՈՒՄԲ

ԿԱՅԱՐԱՆ		Թ. 34 Խառն Առտ.	Թ. 2 Ճամփ. Առտ.	Թ. 4 Ճամփ. Առտ.	Թ. 6 Ճամփ. Իրիկ.	Թ. 36 Խառն Իրիկ.	Թ. 8 Ճամփ. Իրիկ.	Թ. 10 Ճամփ. Իրիկ.	Թ. Ճամփ. Իրիկ.	Թ. Ճամփ. Առտ.	Թ. Ճամփ. Առտ.	Թ. Ճամփ. Առտ.	Թ. Ճամփ. Առտ.
		ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.
Քարաքէօյ Կամուրջ	մկն.	12 20	2 32	4 5	6 20	8 7	10 30	11 30					
	ժմ.	12 45	2 57	4 30	6 45	8 32	10 55	11 55					
Հայտար Փաշա	մկն.	1 10	3 6	4 42	6 55	8 47	11 5	12 5					
Քըզըլ Թօփրաք	»	— —	3 13	4 49	7 2	8 57	11 12	12 12					
Ֆէնէր Եօլու	»	1 21	3 17	4 53	7 6	9 2	11 17	12 17					
Կէօզ Թէփէ	»	— —	3 22	4 58	7 11	9 8	11 22	12 22					
Էրէնքէօյ	»	1 31	3 27	5 2	7 16	9 13	11 28	12 27					
Պօսթանճըք	»	1 40	3 35	5 10	7 24	9 24	11 36	12 35					
Մալթէփէ	»	1 51	3 46	5 20	7 34	9 38	11 46	12 45					
Քարթալ	»	2 5	3 57	5 31	7 46	9 54	11 57	12 56					
	ժմ.	2 15	4 5	5 39	7 54	10 5	12 5	1 4					
Բէնտիք	մկն.	2 23				10 16							
Թուզլա	»	2 45				10 41							
Կէյպզէ	»	3 6				11 7							
Տիլ Իսքէլէսի	»	3 28				11 33							
Թավշանճըլ	»	3 38				11 44							
Հէրէքէ	»	3 56				12 5							
Եարըմճա	»	4 16				12 25							
Թիւթիւն Չիֆթլիք	»	4 29				12 41							
Տէրինճէ	»	4 40				12 56							
	ժմ.	4 53				1 12							
Իզմիտ	մկն.	5 13											
Պէօյիւք Տէրպէնտ	»	5 50											
Սափանճա	»	6 20											
Համիտիէ	»	6 46											
Կէյվէ	»	7 36											
Աք Հիսար	»	8 1											
Մէքէճէ	»	8 37											
Լէֆքէ	»	9 6											
Վէզիր Խան	»	9 43											
	ժմ.	10 24											
Պիլէճիք	մկն.	10 34											
Քարաքէօյ	»	11 46											
Պօզիւք	»	12 29											
Ինէ Էօնիւ	»	1 17											
Չաւտըր Հիսար	»	1 48											
Էսկի Շէհր	ժմ.	2 28											
		իրիկ.											

Դ Ա Ր Ձ

ԿԱՌԱԽՈՒՄԲ

ԿԱՅԱՐԱՆ		Թ. 1 Ճամփ. Առտ.	Թ. 3 Ճամփ. Առտ.	Թ. 5 Ճամփ. Առտ.	Թ. 31 Խառն Առտ.	Թ. 7 Ճամփ. Առտ.	Թ. 9 Ճամփ. Իրիկ.	Թ. 11 Ճամփ. Իրիկ.	Թ. 33 Խառն Առտ.	Թ. Ճամփ. Իրիկ.	Թ. Ճամփ. Առտ.	Թ. Ճամփ. Առտ.	Թ. Ճամփ. Առտ.
		ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.
Էսկի Շէհր	մկն.								11 —				
Չաւտըր Հիսար	»								11 39				
Ինէ Էօնիւ	»								12 13				
Պօզիւք	»								12 47				
Քարաքէօյ	»								1 21				
Պիլէճիք	ժմ.								2 11				
	մկն.								2 21				
Վէզիր Խան	»								2 58				
Լէֆքէ	»								3 37				
Մէքէճէ	»								4 13				
Աք Հիսար	»								4 40				
Կէյվէ	»								5 5				
Համիտիէ	»								6 1				
Սափանճա	»								6 19				
Պէօյիւք Տէրպէնտ	»								6 47				
Իզմիտ	ժմ.								7 24				
	մկն.				12 —				7 44				
Տէրինճէ	»				12 23				8 —				
Թիւթիւն Չիֆթլիք	»				12 34				8 10				
Եարըմճա	»				12 50				8 22				
Հէրէքէ	»				1 22				8 48				
Թավշանճըլ	»				1 36				8 58				
Տիլ Իսքէլէսի	»				1 48				9 8				
Կէյպզէ	»				2 24				9 3[illegible]				
Թուզլա	»				2 46				9 56				
Բէնտիք	ժմ.				3 10				10 15				
	մկն.	11 55	12 34	1 56	3 20	5 49	7 37	9 17	10 25				
Քարթալ	»	12 4	12 43	2 6	3 32	5 58	7 47	9 27	10 42				
Մալթէփէ	»	12 15	12 54	2 17	3 48	6 10	7 58	9 39	11 2				
Պօսթանճըք	»	12 25	1 4	2 27	4 2	6 20	8 8	9 49	11 17				
Էրէնքէօյ	»	12 35	1 13	2 37	4 16	6 28	8 17	9 59	11 30				
Կէօզթէփէ	»	12 39	1 17	2 41	4 20	6 32	8 21	10 3	— —				
Ֆէնէր Եօլու	»	12 45	1 23	2 46	4 25	6 37	8 26	10 8	11 41				
Քըզըլ Թօփրաք	»	12 49	1 27	2 50	4 29	6 41	8 30	10 12	— —				
Հայտար Փաշա	ժմ.	12 55	1 33	2 56	4 37	6 47	8 36	10 18	11 50				
	մկն.	1 3	1 41	3 4	4 50	6 55	8 44	10 26	12 5				
Քարաքէօյ Կամուրջ	ժմ.	1 28	2 6	3 29	5 15	7 20	9 9	10 51	12 30				
									իրիկ.				

Թ. 1: Այս կառախումբը պիտի սկսի Ապրիլ 1էն
Թ. 3: Այս կառախումբը պիտի քալէ մինչեւ Մարտ 31

ԼԱ ՆԻՒ-ԵՈՐՔ

ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԿ.
Ամենածին Միջազգային Ընկ.ն
Կենաց վրայ ապահովագրութեան
Տնօրէնութիւն Եւրոպա

Բորսէ 1 և 3 Լը Բելթիէ փողոց (Պուլվառ տէ Իթալիէնի անկիւնը): Ընկերութեան շէնքերն այժմ կը վերաշինուին, ուստի իր գրասենեակներն առժամապէս փոխադրուած են Նօթռ-Տամ տէ Վիքթուար փողոց Թ. 42:

1898 Յունուար 1ին ամբողջովին իրականացած երաշխաւորութեան պարտաւոր գումարն է ՄԷԿ ՄԻԼԻԱՐ ՔԱՌԱՍՈՒՆ ՄԻԼԻՈՆ ֆր.: Ապահովագրութիւն որ կը բանի' 4,545,160,943 ֆր.: Ընկերութեան հիմնուելէն ի վեր' 1845' ապահովագրեալներու վճարուած' մէկ միլիառ 320 միլիոն.

1898ին հասոյթ դրամով վճարելի շահերն են 14,400,000 ֆր., 1897ին 1,424,000 ֆր. աւելի.

ԼԱ ՆԻՒ ԵՈՐՔ ունի 300,000է աւելի անդամ, որոնք Ընկերութիւնը կը կազմեն, որոնց կը պատկանի Ընկերութիւնն և որոց կը վերադարձի Ընկերութեան բոլոր շահերը: Եթէ մասնակից էք, և կամ սակայն ... [illegible] Ընկերութեան մասնաւոր կարգադրութիւններ: Օրինակի համար մանրամասն տեղեկութիւններ ուղեցէք իբրեւ հասոյթ [illegible] ապահովագրութեան վրայ որ հարիւրէն չորս երաշխաւորեալ շահ ունի. նոյնպէս տարեվճարներու եւ [illegible] ապահովագրութեան վրայ, ի դէպ մահու որոշեալ ժամանակամիջոցի մէջ: Աւելի ընդարձակ տեղեկութիւններու համար դիմել առ

Տնօրէնութիւն ի Թուրքիա
Ճ. ՈՒ. ՀՈՒԻԹՕԼ ԵՒ ԸՆԿ.
Քենէչ-Գասուբիրեակ
192 Ա. ՋՈՒՀԱՃԵԱՆ
Վօյվօտա փողոց Վիթալիս խան Ղալաթիա

COMP RUSSE

NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբթուան երթեւեկութիւնք

Գ. 29 13 Օտէսա ժամը 4ին յետ միջօրէի:
Դ. 1 14 Իզմիր, Բիրէ, Աղեքսանդրիա ժամը 10ին միջօրէէն առաջ (հաղորդակցութեամբ Աղեքսանդրը ա, Բորտ-Սայիտ, Եաֆա, Պէյրութ եւ Բ ոս):
Ե. 2 15 Օտէսա ժամը 9ին միջօրէէն առաջ
Ուր 2 15 Ինէպօլու, Սինոպ, Սամսոն, Օտու, Կիրասոն, Տրապիզոն, Ռիզէ եւ Բ. Թուժ ժամը 1ին յետ միջօրէի:
Ուր 3/16 Օտէսա ժամը 4 ին յետ միջօրէի: 5[illegible]

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՄԱՐՈՔԵԱՆ ԵՒ ՀԱՅԿԱԿԱՆ
Ն. ՊԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.

ՍՊԱՍՈՒԱԾ ՇՈԳԵՆԱՒԵՐ

Մ բռ 19ին Սիւֆաքս, Անատօլուքէզերքէն Առմէնի շոգենաւը Անվէրսէն:

ՄԵԿՆՈՒՄՆԵՐ

Մարտ 14ին Միեկրէլի Սամսոն, Տրապիզոն, Պաթում և Նովօրօսիսք:
» 20ին Սիւֆաքս, ուղղակի Մարսիլիա:

Տոմսեր ուղղակի Բարիզի համար.
Առաջին կարգի 245 Ֆրանք. 2. կարգի 175 Ֆրանք. Տեղեկութեանց համար, դիմել Գործակալին Թօփ Հանէ Քարաքէօյ վրայ: 516 Թ. ՌԸՊՈՒԼ

ՔԻՒՆԱՐՏ CUNARD

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ

Որք ամէնք երկու անգամ կը բանին Լիվերպուլ և Մարսիլիա մէջ

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	504	[illegible]	[illegible]
[illegible]	7268	[illegible]	[illegible]
[illegible]	5587	[illegible]	2[illegible]
[illegible]	5517	[illegible]	[illegible]
[illegible]	4808	[illegible]	[illegible]
[illegible]	4587	[illegible]	189[illegible]
[illegible]	2143	[illegible]	185[illegible]
[illegible]	1876	[illegible]	129[illegible]
[illegible]	1614	[illegible]	153[illegible]
[illegible]	4865		

Ալէքթօ շոգենաւը, Նաւապետ Հալթըրն, Լիվէրփուլէն Պոլսոյ նաւահանգիստը պիտի հասնի դէպի Մարտ 22 (Ն. Տ.):
Դիմել առ ՃԸԼԻ և ՍԻԿԷՐ
Joly et Seager
Մէյմանէթլի խան, Թիւ 6, 7, 8, Ղալաթիա, Քարա Մուսթաֆա փողոց: 25

ՄՈՍ
ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվերպուլի, Պորտոյի, Մէլիտոնի և Սեւ Ծովի միջեւ գիծեր

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
[illegible]	3000	[illegible]	[illegible]
[illegible]	3000	[illegible]	[illegible]
[illegible]	2000	[illegible]	[illegible]
[illegible]	1000	[illegible]	[illegible]
[illegible]	1000	[illegible]	[illegible]
[illegible]	1000	[illegible]	1500
[illegible]	3500	[illegible]	1500

Դիմել առ Ժ. Վ. ՎԻԹՕԼ և ԸՆԿ.
Ուէթօլ խան
ՃԷՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.
194 31, Ճէյմս Սթրիթ Լիվերպուլ

Արտօնատէր ԶԱՐԵՀ ԽՈՒՍՈՒՖԵԱՆ